

zenbaki
ARGIA
1977-Abuztua-7 - XI. garren urtea 749 zenbakia - 35 peza

apala, larena...

herriak berriro kaleratuko

EDERRAK BEZAIN EGOKIAK

Zaldibia - Apartado-23
Telf. 881580-880566

laiaketan

non zer

OHARRA: Abuztuan ez dugu Z. ARGIAren beste zenbakirik aterako. Hau, alde batetik oporrak hartu ahal izan ditzagun hemen lan egiten dugunok, eta bestalde, aldizkariak beharrezko dituen aldaketak egin ditzagun. Beraz, irailaren 5koa izango da gure hurrengo zenbakia.

Amaika hitz potzolo eta ahoberokeria franko esaten da azkenaldi honetan. Nafarroako UCDtarrek diotenez Espainiaren eta Euzkadiren gainetik omen Nafarroa. Bere errege, bere erresuma eta bere nortasuna Espainiak jan dizkion Nafarroa bere historia, bere kultura, bere nortasuna, bere bizimodua, bere askatasuna eta abar Euskadirekin batera salbatzeko beldurrez omen. UCDtarrei ahaztu egin zaie, besteak beste, mugaz bestaldera bizi den Nafarroa. Euskadirekin ez elkartzeagatik Nafarroaren zati bat ukatzeko prest dira.

Bienbitartean UEU Iruineko Larraonan egin da. Askatasun ibilikoek Iruinean amaituko dute beren bidea. Eta abertzale guztiok ezertan bat baldin bagatoz horretan gatoz: Iruinea dela Euskadiren hiriburu,

Baina UCDtarretan bakarrik ez daude azpijokoak, maltzurkeriak eta kontradizioak. Iraultzaile hizkuntza batean alienagarri diren gauzak egiten dira. Taldetan eta batzarreetan aztertu, eztabaidatu eta erabaki egiten dira. Taldetan eta batzarreetan aztertu, eztabaidatu eta erabaki behar dira sail bakoitzari dagozkion arazoak. Talde eta batzarlanaren beste muturrean hizlari sutsuek txaloka jartzen duten jendetza dago. Batek hitzegin eta entzule aho batez oihuka eta txaloka erantzuten duten parlamendua Francoren legeko gortea da.

Gau-eskolan euskalduntzen edo alfabetatzen ari direna, edo ikastolan urte osoan hurrei euskaraz irarakasten ari den irakaslea edo UEU bere oporraldiko orduak euskal kultura hartzen igaro dituen Euskadi euskalduntzen, batzen eta askatzen ari da. "Gora Euskadi batua eta independentea" hotseginaz bere erdarazko ihardunaldia bukatzen duenak Euskadi erdaldundu eta lotu egiten du, zerbait bederen, nahiz eta hitzaldirik iraultzaileena eta abertzaleena egin. Are gehiago lau hizlarik errezkan erdaraz hitzegiten baldin badute.

Eguneroko lanari ekiteko garaia heldu zaigu. Bakoitzak bere hauzoan, bere lantegian, bere ikastetxean, bere herrian lan serioagoa egiteko garaia dugu. Eta lan serio horren itxaropenetan "Apala askatu" oihu egiten du aste honetako Zeruko Argiak.

zeruko ARGIA

Lehendakari:

Kaietano Ezeiza.

Buruzagi:

M. Aizaga, Elixabete Garmendia.

Zuzendari:

Gorka Reizabal.

Zuzendari-ordeko:

Pilar Iparraguirre.

Berri-emale orokorrak

L. A. Aranberri "Amatiño", Gexan Lantziri, Mikel Bujanda, Herrialde, Estepan Aldamiz-etxebarría.

Idazleak:

Alkiza, Arostegi, Amunsa, Ansola, I. Bujanda, Bakaikoa, Larresoro, Lete, Lertxundi, Lizarralde, Karlos Santamaría, Martín Ugalde, Mikel Ugalde, Jose Azurmendi...

Herrietako berri-emaleak:

Odile Kruzeta (Eibar), I. Baraizarra (Markina), Axari (Idiazabal), Idiákez (Deva), Alix Trueba (Karrantza), Etexukoak (Herrera), Sistiaganeko Pello (Lezo), M. Izeta (Baztan), Mendiaga (Arrasate), Ertxin-Harri (Zestoa), Murumendi (Beasain), Katazuri (Durango), Barrenetxea (Oiartzun), Anatsan (Azpeitia), Iñalurreta (Pasai Donibane), Uria (Hernani), Giro (Zaldibia), Mahasti (Errenteria), Metal-Iturri (Lazkao), Azpiroz (Berastegi).

Marraskilariak:

Antton Olariaga.

Argazkilaria:

Arturo Delgado-Loubet

Fotolitoak:

Ernio S. L.

Jabea:

Nafarroako, Kantauri eta Aragoiko Kaputxinoak. Burlada, Kale Nagusia, 50-1. Donostia, Okendo 22 Telf.: 41-95-88.

Moldiztegia eta Idazkola:

"Gráficas Semi" Plaza Lasala, 3 Donostia D. L.: 80-1963

HARPIDE SARIA:

Barruan	1100	ptz.
Korreo batasuneko herrietan	1300	ptz.
Atzerrietako beste herrietan	1600	ptz.
Airez	2500	ptz.
Salmenta (ale bakoitza)	35	ptz.

ERANTZUNEZ

Sr. Director de la publicación
ZERUKO ARGIA
San Sebastian.

Asunto: Noticia "MENDARON LAN
MERKEA", pag. 18 del número correspon-
diente al 17 de Julio de 1977.

Muy Sr. mio:

En el número de la revista de su digna di-
rección arriba indicado aparece una nota en
la página 18. referente a esta empresa que,
lamentablemente no se corresponde totalmen-
te con la realidad, puesto que los trabajadores
de esta empresa han recibido su paga corres-
pondiente al 18 de Julio el pasado día 16, sin
que podamos explicarnos el origen de la aventu-
rada profecía de su noticia.

Es cierto que nuestra empresa, como des-
graciadamente otras muchas en nuestra re-
gión, se ha visto alcanzada por la crisis econó-
mica que nos afecta. Sobre esto se informó pun-
tualmente a los trabajadores en asamblea abierta
y en reuniones con el Comité de Empresa, ex-
plicándoles también que nuestra cartera de pe-
didos es muy buena y que, por ello y según
otros síntomas, el bache es pasajero. Lo que
nunca se dijo a los trabajadores es que no fue-
sen a cobrar o que trabajaran gratis. Se les ex-
plicó la situación y se les pidió un esfuerzo pa-
ra intentar mejorar una productividad que, por
múltiples causas, cada día es menor y cuyo me-
joramiento conseguiría asegurar la marcha de
la empresa y, junto con esto, el puesto de tra-
bajo de cada uno de nosotros productores.
Creemos que en situación económica actual al
defender la empresam cosa que estamos haci-
endo con todos nuestros medios y algunos más,
defendemos también el puesto de trabajo de
nuestros operarios.

*Sr. Director, creemos que se incurre en
un tremendo error cuando con el pretexto
que sea se arremete con el mismo criterio
contra todas las empresas, sin tener en cuenta
que en nuestra región la mayoría son, como la
nuestra, de personas que hemos comenzado si-
endo trabajadores por cuenta ajena. Nuestro te-
són, iniciativa y suerte nos permitió llegar a po-
seer un taller propio sin que por ello nuestro
talante de vascos de trabajadores haya sufrido
alteración. Mi uniforme de trabajo, por ejemplo
ni se distingue ni se ensucia menos que el de
cualquiera de mis trabajadores.*

*El asunto de la Seguridad Social merece
un comentario aparte. A instancias del que sus-
cribe se han incoado al respecto Diligencias
Previas en el Juzgado de Primera Instancia e
Instrucción de Vergara (Exp. n. 666/77) que
esperamos aclaren la buena fe o inocencia de
la Empresa en este asunto. Lo que no es cierto
es que, como parece aludir su noticia, la deuda
deban pagarla los trabajadores ni creo que nadie
en la Empresa se haya manifestado en ese sen-
tido.*

*Consideramos que es fácil de imaginar el
perjuicio que su noticia puede causarnos de le-
erla alguna de las personas que tienen relacio-
nes comerciales con nuestra Empresa, que po-
dría alarmarse en demasía al descubrir una ima-
gen de nosotros en su nota que no se corres-
ponde totalmente con la realidad.*

*Confinados en su caballerosidad no creemos
necesario apelar al derecho de réplica.*

Le saludan atentamente.

Dakizuenenez, Z. ARGIA ez dugu normale-
an ezer erdaraz argitaratzen. Eta gure asmoa ho-
nela jarraitzea da noski. Baina kasu honetan ere
amore eman beharrean gaude: gaztelaniaz etorri
zaigu gutuna eta dagoen bezala argitara ematen
dugu, agian itzultzean beste zentzu bat emango
geniokelakoan. Dena dela, kontuan izan dezala
mundu guztiak hau salbuespen bat dela.

EUSKARA IKASTEN LAGUNDU

Zuzendari jauna:

Gu, euskara ikasten ari den talde bat
gara. Oraindik, euskara oso ondo ez dugu
menperatzen, baina hitz egitea eta idaztea
guere asmoa da.

Denek "ZERUKO ARGIA" irakur-
tzen dugu eta erredatzioari eskatzen dio-
gu, ahal bada, gu kontutan hartzeko. Po-
sible izango balitz, arlo bat guretzat izatea
gustatuko litzaiguke, euskara ikasten du-
gunentzat.

Artikulu danok euskara batetan ego-
teko eskatzea asko dela uste dugu, baina
arlo bat behar dugu. Zergatik? Gure us-
tez, orain ez badugu aurkitzen kazetetan.
aldizkarietan, ... ZERUKO ARGIA, gu-
re aldizkari, laguntza bat: Nola egingo du-
gu gure kultura? Noiz helduko da gure
hizkuntzaren mintzatzea osokiz?

Barkatu gure erruak. Besterik ez.

ZUBIBARRIko ikasle talde batek.

OHARRA: ZERUKO ARGIA EUSKARA ERRAZEAN

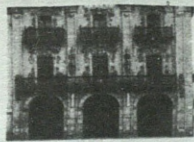
Euskara erraza. Guztiok erabil-
tzen dugun hitza. Euskara ikasten
ari direnek euskara erraza nahi du-
te. Ikastoletako gaztetxoek euska-
ra erraza nahi dute. Irakurleek eus-
kara erraza nahi dute. Guztiok na-
hi dugu euskara erraza.

ZERUKO ARGIA ere euskara
erraza erabiltzen hasiko da. Baina
ez du aldizkari guztia euskara erra-
zean egingo. Artikulu batzu orai-
narte bezala egingo ditu. Artikulu
hauk euskara ongi dakitenentzat
izango dira. Beste artikulu batzu
euskara errazean egingo ditu. Bes-
te hauk euskara ikasten ari dire-
nentzat izango dira.

Baina ez dugu horrialde sinbo-
liko bat dedikatuko euskara erra-
zarentzat. Edozein gaitaz. Edo-
zein tokitan. Irakurleek jakiteko,
seinale bat ipiniko diegu artikulu
errazei.

Proiekto hau aurrera eramate-
irakurtzen ari zaren horren lagun-
tza. ZERUKO ARGIA honetan,
ale honetan, artikulu erraz batzu
daude. Irakurri. Eta irakurri ondo-
ren bidali zure iritzia. Eman ide-
iak. Idatzi. Itxoiten geratzen gara.
Euskara erraza guztion artean egin
behar dugu. Idatzi, bada, laster.

herriko plaza

Euskadin, egun, aukera bat ari da planteatzen langileen artean: sindikatoa ala mugimendu asanblearioa.

Historian zehar sindikatoak erakunde ireki eta unitarioak bezala presentatu dira. Baina politik alderdiei egon dira lotuak; hauen planteamendu politikoa izan dute eta alderdietako militanteak beren buru izan dira.

Egun, langile klaseak etsai bat du: kapitla. Baina alderdi politiko sindikato, masa erakunde eta abarretan zatituta dago. Horregatik borrokarako ahul gertatzen da.

Nire ustez, diferentzia politiko sindikalak superatzeko sistema bat behar da. Horrela bloke bateratu bat presentatu ahal izango da patronala eta Estatutuaren aurrean. Eta langile klasea langilegoaren abangoardia izan.

Diferentzia eta zatiketa hauk lantegietako asanbladetatik sortutako erakunde batek superatuko ditu. Arrazoi hauengatik:

a) Asanblada da mediorik demokratikoen langileek beren interesen defentsan parte hartzeko.

b) Iraultzaile konzientzia haunditzeko medio basikoa da.

c) Asanbladetatik irtendako ordezkariek dira patronalarekin hitzegiteko balio duten bakarrak. Batez ere ordezkariek aldagarriak eta rotatiboak badira. Gainera, honek langileen errepresentatibitate zuzena garantizatzen dute.

d) Zatiketa politiko-sindikalak superatzeko medio hoberena da.

e) Langile klasearen abangoardia papera garantizatzen du.

f) Erakunde asanblearioaren estabilitate eta estrukturaketa lortuz gero, euskarri langileen erakunde bakarra sortu ahal izango da.

Egun, erreformismoaren indarra haundia da langileen artean. Gero eta haundiagoa. Erreformismoak langileen eskubideak mugatu egiten ditu. Baina, lagileak honetaz konturatuko dira. Eta

langile mugimendu asanblearioa

orduan erreformismoak influentzia galduko du; eta langile mugimendua radikalizatu egingo da. Modu honetara klase erakunde iraultzaileek sortuko eta koordinatuko dira.

Fenomeno hau gertatzen ari da jadanik, Euskadiko langile askoren artean. Sektore hau klase autoeraketa eta demokrazia zuzena ari da bultzatzen. Sozial eta politik krisia haundia denean, autoerakunde hori langile boterearen sortzaile izango da.

Hau lortzeko, fabrika bakoitzean erakunde autonomoak potentziatu behar dira. Erakunde hauek suposatzen dute demokrazia zuzena. Eta huelga batzordeak, ordezkariek asanbladak eta langile kontrolerako erakundeak bultzatzen dituzte. Horrela langileek argi ikusiko dute, beraiek direla sozial bizitzaren sujeta aktiboak.

Politik alderdi baten dinamika masa sustituitzen du eta horien iraultzaile inizatibak itotzen. Honi kontra egiteko klase auto-erakundeak bultzatu behar dira. Batez ere langile konseiluak. Honekin eta beste auto-erakundeekin, masak behar duen kapazitate eta esperientzia lortuko du, bere azken helburuak lortzeko. Guzti honengatik, auto-erakunde eta langile asanbladak klase batasuna posible egiten dute. Zergatik? Presupuesto eta helburu berdinak dituztelako.

Erresumen gisa, masen inizatibak potentziatu behar dira. Erakunde autonomoen bitartez. Bestela politik alderdien protagonismoa dugu, masak lotaraztea. Eta honek ukatu, inposibilitatu egiten du Euskadin demokrazia radikal eta zabalaren proiektua, sozialist fasean.

INAKI ESNAOLA

Bankoa

Banco Industrial de Guipúzcoa

Hernani, 15 — Telfs. 423821 - 429773 — San Sebastián

**Un Banco para las
empresas de la región**

**Bertako
baltzuentzako Bankoa**

gure GOVERNADOREA

politikaren hildotik... gobernuaren ekonomi neurri sorta

Hots haunditan emana digu Gobernuak "bere" ekonomi neurri sorta. Ekonomiaren arloan iaioak direnak ez bide dira agertzen oso baikor, oso optimista Kinka larri hontatik ateratzeko, berriz ere langileriaren izerdiaz baliatzea pentsatu du gobernuak. Pezetaren debaluapenak sor zitzakeen ondorio onak (dibisak erakartzea eta produktoa exportatzea), produktoen prezioen gorapenak honda ditzake bertan. Jakina, pezetaren debaluapenak aberatsen fortuna afektatzen du eta laster asko esijitu diote magnate dirudunek Gobernuari produktoen prezioen igotzea. Produktoen gorapena oraintxetik bertatik legeztatu dute; beharrezkoena zitzailgun neurria, berriz, erreforma fiskala alegia, udazkenean proposatuko omen da Gorteetan eta aprobatzen baldin bada aplikatuko da. Sindikatuetakako bozeramaileek kritikatu dute delako ekonomi neurri sorta hori, agertu dute langileriaren kaltetan izango dela, baina apenas inork kontraneuririk proposat duen. Tipo hontako neurri sortak ezartzea, diktadurapean eta egurraren poderioan izan oi da. Aurrera ez bide da berdin, gertauko langileek berek salatuko baitituzte sindikatuetakako bozeramaile salduak;

Gobernadore zibil berria

Gobernadore zibil berria dugu Gipuzkoan. Berak DEIA n dionez, soluzio negoziatuak behar omen dira Gipuzkoarako, orain demokrazi giro batetan sarturik gauden. Jakitekoa izango litzateke Antonio Oyarzabalek zer ulertzen duen "demokrazi giroan gaudela" dionean. Oso besterik uste dugu guk. Diktadura garaian jasotako instituzio eta erakunde guztiak oraindik zutik diraute. Euskal Herriko semerik onenak kale bazterrean hil dituen polizia, oraindik erne dago leporaino harmaturik, jendeari erasotzeko zai. Preso eta exiliatu antifazistentzat Amnistia Orokorra ez dirudi berehalakoan izango genik. Nazionalitate eta herri zanpatuen eskubideak lekutan daude. Komunikabideen monopolio lotsagabearen azkena ez da horizontean ikusten. Eta abar, eta abar. Kondizio hain desberdin hauetan, elkarriketarako, negozioa ketarako prest dagoela dio eta baita ETArekin berarekin ere. Aurrez orde, honen desarmea esijitzen du. Jakin ahal daiteke zer nolako dialogoa jasi dezaketan ETA desarmatu batek eta Polizia

Armada Goardia Zibil eta Ejerzitoaren ordezkari eta zerbitzari leiala den Antonio Oyarzabalek? Adarrak raso moztutako zezena eta toreroa plazan ikustea bezalatsu litzateke hori. Gainera, ETak ez dauka zer negoziaturik gure ustean. Herriak negoziatzen du, justiziaz dagokiona eskatuz. Justiziazko eskabide hauk, Madrildik ukatu egin zaizkio sistematikoki, erabaki zuten gerraren justiziaren izenean ETak herriaren eskabideak betetzea ESIJITZEN DU eta indar harmatu iraultzaileen bidez ESIJITZEN DU. ETaren desarmatzea eskatzea, ETA zer den noziarik ere ez edukitzea da. Egia da ETA fazismoaren garaian sortu zela, baina ez antifazista izateko helburuarekin. Euskal Iraultza Nazional eta Sozialista du bere jomuga bakarra. Fasismoak sortutako indar errepresioboak leporaino harmaturik segitzen duten bitartean, zer sentidu dauka ETari bere autodestruzioa eskatzea? Bainan ez gaitu gehiegi harritu behar Gobernadore zibil batek horrelako uste edo nahiak edukitzeak, zeren eta ez ahal du ba Nafarroako parlamentari den Irujo jaunak esan "ETA, es una banda de chicos, que sino les das el dinero que piden, te pegan un tiro"? Zeren bila dabil bere burua abertzaleztat jotzen duen nafar senadorea. Madrilgo agintarien esku mutil zintzo eta leialak iatzea lortzeko, ez zaigu iruditzen biderik egokiena inoren izen ona tzaldu nahi izatea.

Santiago Carrillo hemen

Gure artean izan dugu S. Carrillo, PCEren idazkari orokorra. Euskal erakundeak eta Autonomia eta abar apoiatuko dituela beti, agertu du. Nafarroarekiko eritzia eskatu zaionean, baietz, Nafarroak Euskal Herri izan behar duela bere eritiz baina hori, edozeinetara ere, nafarrak berek erabaki behar omen dutela. Eta zergatik ez ote du esan Bizkaia Euskal Herri den ala ez bizkaitarrek berek erabaki behar dutela? Zergatik? Ba, tontoa ez delako, euskal problematika ondotox eza gutzen duelako eta eskubitik bezalaxe "ezkerretik" ere Euskal Herria izorratu daitekeelako. Ala ez?

JON URRUJULEGI

o y a l s. a.

Oyal eta eforru almazena

*Paregabekoak
Bikañenak*

GARIBAY, 4 - TELF. 414304

DONOSTIA

Ez Merkenak

Bai Onenak!

Janari bidez izaten dira
ganadu on, indartsuak,
Eta nora jo jakin bear du
baserritar burutsuak,
Berebiziko aragi pillak;
gañera esne putzuak,
Olek guziak berekin ditu
Fanderia'ko penteuak.

FANDERIA

ERREENTERI

NORK KUKURRUKU!!!

OLLARRAK

OLLOTEGIAN?

Ez. FAGOR'ek

sukaldian

MUEBLES

URRETAVIZCAYA

1920'an sortutako etxea

ERREDIZAK - EDERGALLUAK

EGIN - GAIK eta AURRE - KONTUAK

POSTAS, 48

GAZTEIZ (Vitoria)

Transportes **azkar s. a.**

ERAMAN - EKARRIAK, KAMIOI AUNDIAK

Barcelona, Zaragoza, Valencia, Madrid, Oviedo, Gijón.

Donostitik egunero:

Iruña, Bilbo, Gasteiz, Alicante, Elche, Elda, Murcia,
Cartagena, Granada, Almería, Santander, Valladolid,
Zamora, Palencia, Salamanca.

Astean Irutan:

Malaga, Sevilla, Jerez de la Frontera, Cadiz, Lugo,
Coruña, Orense eta Vigora joan etorriak.

Hernanirako bide nagusian, ERGOBIA auzoan, DONOSTIAN.

Urrutizkiñak: 552650 - 552654

Apartado 1381

**JOSE ZINKUNEGIREN
OPTIKA DONOSTIAN**

URTEETAN LANEAN OHITUA

Hernani, 4

DONOSTIA

ERLOJU ETA BITXITEGIA

Eduardo Chopeitia

Getaria, 10

- Urrut: 41 77 51 - 42 27 00

DONOSTIA

carrillo "bixitan"

Espainiako Komunist Alderdiaren lehendakaria den Santiago Carrillo, PC de Euskadiri bixita bat egitea erabaki zuen. Hauek, Donostian duten "sede"an, prentsa aurreko bat eman zuten. Bi alderdien arteko "bereizketak" eta koneksioak, hauteskundearen emaitzak, Nafarroako herriaren definitu beharra Euskadiren zati bat den edo ez adierazteko, "impuestos revolucionarios" delakoari emandako erantzuna... Gai hauek eta beste batzuk aipatu ziren bertan.

"Los poetas saben atalayar el futuro, y el futuro pertenece a las ideas que defiende el PC" esan zuen Carrillok. Baina etorkizuna bere ideiarekin lotuta baldin badago, nahiko mugatua izango dela iruditzen zaigu. Han mintzatu zena lekuko.

Zorioneko eurokomunismoaz eta honek ekar dezakeen ondorioaz mintzatu beharrean aurkitu zen. Carrillo-ren iritziz honek ez du esan nahi kapitalismoarekin bat egin behar denik, hirugarren bidea aurkitzeko posibilitatea bait da. Europako Merkatu Batuan Espainia sartzeko orduan PCF eta PCEren artean sortu diren iskanbilak jarri zituen froga bezala: "No solo el camarada Marchais sino el amigo François Mitterand", beste batzuen artean, sarreraren aurka agertu zirela— eta honek PC guztiak nazional interesetan oinarrituak daudela adierazten du. "Marchais defiende la agricultura francesa y yo la economía española" azaldu zuen Carrillok.

Hauteskundearen emaitzari buruzko galderak planteatu ziren. Euskal komunistak, naiz eta diputaturik ez izan, PCEk dituen 20 parlamentarioen laguntza emateko prest daudela adierazi zuen. Ramón Ormazabal, PC de Euskadiko lehendakaria, bere lekuan jarritzeko asmoarekin azaldu zen, hurrengo hauteskundeetan emaitza hobeagoak ateratzeko ahaleginak egitearren jarraitzeko daudelarik.

PSUC eta PC de Euskadiren desberdintasunari buruz, Carrillo jaunak hauxe esan zuen. Haiek duten masa alderdi tradizioa bigarrenak ez dutela. PSUC, egoera bati esker, demokratik batasun mugimendua beti lotuta egon zaio, 1970garren urtetik, Euskadiko PCri gertatu ez zaiona euskal demokratik indar batzuk baztertu egin bait dute. Gainera, honen posibilitateak motzagoak izan dira klandestinitate mugatua egon delako.

Jakina da denontzat PCEren iritzia Nafarroari buruz. Halere iritzia aldatu duen edo ez jakin nahiean, nahiko galdera planteatu zitzaizkion arazo honi buruz. Alferrik. Probisional epe honetan Nafarroaren egoera konpontzeko posibilitaterik ez dagoela adierazi zuen Carrillok, erreferenduma egiteko aukerarik ez baita egongo. "Historicamente forma parte del Pais Vasco, pero es el pueblo navarro el que debe definirse". Ez dugu konprenitzen PCEren Nafarroarekiko postura zeren postura honetan arrazoiztuz, beste probintzi guztiak berdin egin behar bait lukete. Zergatik ez planteatu erreferenduma Gipuzkoan, Araban, eta Bizkaian? (Iparraldeko probintziak kontutan hartzeko posibilitaderik ez digu ematen PCEk).

PC de Euskadik eman zigun nolabaiteko erantzuna. "Estructura del PC está adaptada a la distribución territorial que existe hoy". Gaurko estrukturarekin bat eginik egon beharrean aurkitzen badira lurralde kontuan, beste zenbait arazotan ere mugatze aldera jo beharko luketela iruditzen zaigu eta, egia esan, gertatzen delakoan gaude.

Euskadin dauden zenbait alderdi "garantziatsu"-ren estatu mailako loturak aipatu ziren. PSOEn eta PCrenak ez ezik, Carrilloren iritziz, PNVEk ere kristaude-mokratik ekipoarekin bat egiten du.

Azkenik, eta prentsa aurrekoan ikuitu ziren gaietatik at egonik (beraz galdera prestatuta zegoela dirudi), "impuestos revolucionarios" delakoari buruzko iritzia eskatu zion batek PC de Euskadiri. Baita gogoz erantzun Latierro jaunak. Alderdiaren kondena osoa agertuz gero, honelako ekintzak jarraitzen zutela adierazi zuen; "esto contribuye a deteriorar gravemente la situación de la economía vasca si bien no es la única causa, y no solo son perjudicados los empresarios, que muchas veces no son grandes empresarios, sino especialmente de la clase trabajadora" esan zuen. Alderdi politiko eta beste erakundeak aurka agertu behar zutela adieraziz, eta patronala honela agertzen balitz Euskadiko sindikatoen laguntza izango lukeela baieztatuz, eman zitzaion bukaera prentsa aurrekoari.

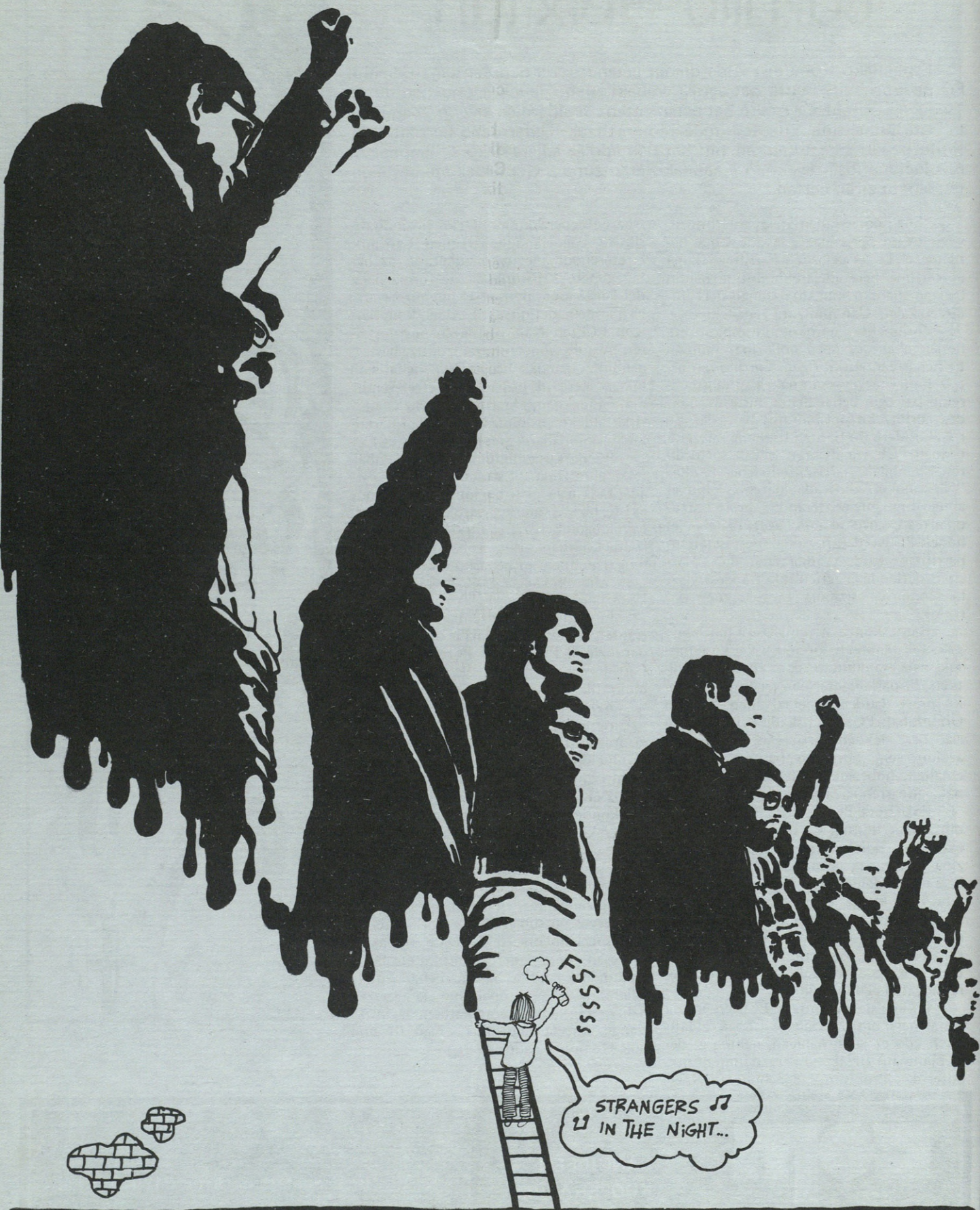
EOM

LANGILEEN
KOOPERATIBA
ELKARTEA

B/ Landeta, s/n Urrut. 812940 (3 hari)

AZPEITIA (Gipuzkoa)

hormasprayko

OLTRAGATO

zer da P.S.A.N. (p)

P.S.A. N. (P) "El partit Socialista d'Alliberament Nacional, provisional, dels paisos catalans" da.

P.S.A.N.-en ezker aldera jokatu zen mogimendu batetik jaio zen, 1974eko martxoan. Euskadiko ezker abertzalearen berdintasun handiena daukana da. Z. ARGIAK honako elkarrizketa egin dio Carles Castellanos P.S.A.N. (p)ren personalitate ganrrantzitsuena, hiru aldiz gartzelatua eta behin herbesteratua izan dena.

Z.A.: Noiz eta nola jaio zen P.S.A.N. (p) ?

Carlos Castellanos.— Frankismoaren garai-an bazen mogimendu nazionalista bat; hala ere bere norabidea burgesia-txikiarena zen eta "Front Nacional de Catalunya" ren barruan agertzen zen. Mogimendu horrek hirurogei urteetatik aurrera sozialismoaren aldera jo zuen, eta bide hortan zorhitu da. Bere erabateko sektoetatik jaio zen, P.S.A.N., eta bere helburuak gaur independentzia eta sozialismoa dira eta ezberdintasunak helburu horietan, helburu horik azaldu nahi direnean, sortzen dira: borroka herrikoari buruz eta alkar-tasun politikoaz.

Z.A.: Orduan zeintzuk dira zuen ezberdintasunak P.S.A.N. ofizialarekin?

C.C.— Alde batetik, katalandar herrien izenena, gu masa erakunde deritzaien alde gaude. Haiek, berriz, zalantzatan daude eta adibidez oraindik CCOOetan daude. Gu mugimendu nazionalista eta iraultzaileen elkartearen alde gaude eta haiek alderdi estatalistekin egiten dituzten paktuen alde daude. Hala ere hurbiltzea lortzen ari da eta gaurko ezberdintasunak praktikan bakarrik sortzen dira.

Z.A.— Zeintzuk dituzue ideologiari buruz zuen oinarri berezienak?

C.C.— Independentzia (honek estatu sozialista katalandarra esan nahi du) sozialismoa, sozialismo planifikatu eta autoges-

tiozko sozialismo baten artean jartzen dugularik. Hortarako bide bat bakarra ikusten dugu: langileriaren eta herriko indarren bitartez eramatea eta hori mailatan: a) oinarritzko mailan, b) sektore iraultzaileen erakundearen bitartez. Honetan E.I A.rekin antz hendir dugu.

Iraultzarako indar harmatu eskubidearen alde gaude, indar errepresiboen aurka den erantzuna bezala. P.S.A.N. (p)ek erakunde militar bat prestatzeko asmoa du; hala ere gu eta erakunde horren artean autonoimia bat izango da.

Z.A.— Catalunya (Euskadi bezala) zatiturik dago muga baten bitartez; zein da zuen erabakia Frantziaren menpean aurkitzen den lur horri buruz?

C.C.—Catalunya (par (Rosellonen zati bat) beste herri katalandarrekin sartu behar du eta hori estatu katalan sozialista bat sortu arren. Catalunya Nord, konzientziari buruz, atzeratu samar aurkitzen da; baina giro berri bat sortzen ari da; P.S. AN. (p)ek han O.R.S.C. (erakunde gazte bat) dauka eta gure aldetik lagun batzuk lanean ari dira.

Z.A.— Sindikal mailan, zein da zuen jarrera?

C.C.— (p) "Col. lectius obres en lluita" indartzen ari da. Hori etorkizuneko klase nazionalen sindikatoa da. Asanbladazko mugimenduaren alde eta langileri katalandarraren konzientziaren alde dago.

PODER POPULAR CATALA

PSAN-provisional

Bere elkartasunak CNT ta C.S.U.Tekin eramaten ditu. L.A.B.ekin harremanetan gaude euskaldun sindikatu horrekin antz handia baitugu.

Z.A.— Esaten da talde txiki bat osatzen duzuela, zenbat ote zarete?

C.C.— Denon artean 400 gutti gora bera; hala ere esan behar da gure alderdia talde banguardista dela eta gure militanteek oso eginkorrak direla. Zenbaki horiek ez digu ezer asko adierazten.

Z.A.— Esan zerbait zuen eta euskal abertzaleen artean aurkitzen diren harremanei buruz.

C.C.— EHAS-ekin puntu bat berdina dugu: Bresteko eskutitzean batuak gaudela. EHASi buruz esan behar da bere ezker mailako jendeak harremanak eskatu dizkigula eta interesgarriak iduritzen zaizkigu, EIArekin hurbiltasun bat sortu nahi dugulako. Gure harremana ETA (pm)rekin aurrera doaz (Barruko mailan); baina kanpoari begira gure harremanak EIArekin ditugu.

Z.A.— Harreman hauk, diplomazi-mailan aurkitzen ahal dira edo...

C.C.— EIA-rekin baditugu harremanak batez ere masa erakundeei buruz eta oso probetxagarri zaizkigu.

Z.A.— Zergatik ez duzue harremanik LAIA (ez eta bai)ekin?

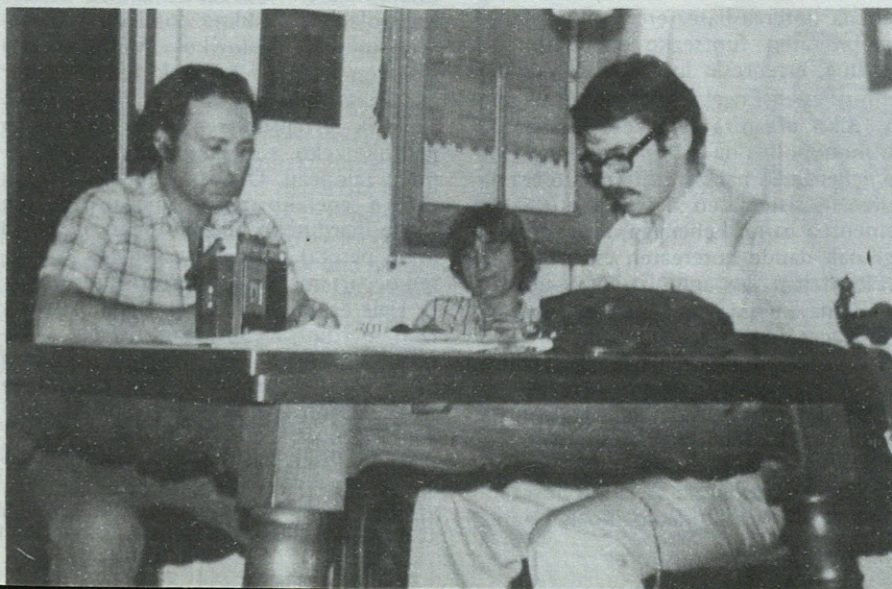
C.C.— Ez dago arrazoi politikorik, zailtasunak teknikoak dira eta benetan ezagutu nahi ditugu LAIA aurkitzen diren sektore guztien esperientziak.

ESB eta ESElri buruz, gure politika aparteko bideetatik doa eta guretzat ez dute interes handirik.

Z.A.— Zergatik ez zarete hauteskundeetara joan?

C.C.— Beren demokrazia faltagatik eta indarren koerlazioagaitik.

Hala ere ez dugu boikot kanpainarik egin; hauteskunde horien salakuntza burgesiaren jarraipena direlako izan da.

bortxa eta estatu moderno

Estatua eta indar errepresiboak

Egungo gizarte modernoan, sistemaren euskarrietarik bat estatua da. Estatua garrantzitsu bezain eztabaidatua da. Batzuek erakunde-era naturalizat dute, eta bakea eta askatasunaren zaintzaile dela diote. Noski, klase dominantearen segurtate eta esplotazio askatasuna, ihardetsiko genuke guk. Marx-ek esan zuenez: "estatua klase dominazio organo bat da, klase baten bestearekiko zampakuntza organo bat, zampaketa hori finkatzen eta legalizatzen duen ordena baten sorpena da, klaseen arteko istiluak biguntzeko". Gizarte honetako lege eta ordena klase dominantearen lege eta ordena dira, herriaren gehiengoaren aurka eta bere esplotazioaren oinarritzen den gutxiengoaren zampaketa. Estatu modernoak hiru funtzio ditu: a) Administratiboa, b) Ideologikoa, d) Erre-

presiboa. Azken hau ezkutarazten saiatzen da boterea batez ere. Baina estatua-zen izaeraren funtsezko elementoa da: "estatua, errepresio indar berezi bat da" definitu zuen Engels-ek. Estatuak errepresio fisiko organizatuaren eta legalizatuaren monopolioa du. Errepresio honek forma ezberdinak hartzen ditu estatu-era bakoitzean, sistemaren defentsarako azken elementoa baita. Lehenago, aparato ideologikoa daude boterearen eskuetan masen kontzientzia manipulatu eta erabiltzeko. Baina sarritan, azken neurri bezala, bere izaera erreala agertzen du, bortxa fisiko zuzenaren bidez, masa iraultzaileak desegin eta suntsitu nahiaz. Hau egungo gizarte moderno guztietan gertatzen da. Edozelan ere, demokrazia-bugesaren lege eta ordena zaintzeko indar moderno, apolitiko eta efikaz bezala agertuko ditu estatu bereko aparato ideologikoa. Izatez,

neutralak ezik, klase-gizartearen eta klase dominantearen zerbitzariak dira, langile masen aurka.

"Mundu guztiko poliziak, batu zaitezte"

Estatuaren arteko indar harmaturen arteko borroka sarri gertatzen da. Baina, batez ere gertatzen dena eta funtsezkoena, estatu barneko klaseren arteko borroka da, batzutan honi buruzko atenzioa desbideratzeko interesak dauden arren. Eta mundu guztian da iraultzairen/errepresioaren hastapen latentea, kapitalismo imperialistaren eslaboi indartsu nahiz ahuletan; eta herri sozialistetan ere. Eslaboi ahuletan (hirugarren mundua) errepresioa nabarmenagoa izaten da; esate baterako, Txilen, Brasilen edo Turkian poliziak ez du zalantzarik masen aurka iharduteko eta izuikara barreiatzeko. Baina gizarte aurreratuetan (USA, Suiza, Frantzia, Alemania e.a.), urbanoetan, gauzak ez dira zeharo ezberdinak, azken baten, errepresioa aurrekoetan bezain gupida gabekoa da. Aparato eta alienabide ideologikoa efektiboagoak ohi dira, eta bortxa azken baliakizuna da. Baina erabiltzen denean, estatuak, mozorro eta irudiak kendu eta bere benetako karakterra agertzen du.

Alemaniko kaso, adibidez: Frantziaren bezala, langile masen miseria, egin zen postgerrako hazkundeaz geroztik, Alemaniaren Errepublikaren Federalak 1967/68an agertu zuen bere izaera errepresiboa. Askatasun herriaren eta alemaniar mirariaren mitoak zurbildu ziren. Eta orduan argitu zen AEF NATO-ko aparato militararen oinarrietarik bat zela, bere lantegietan hirugarren mundua suntsitzeko "napalm" egiten zela, poliziak masak erreprimitzen zituela... iraultzaileak hil (Ohnesorg, Schelm, Rauch, Weisbecker, Meins, Meinhof e.a.) eta mordoka espetxeratu egin dira geroztik. Guzti hau gehiengoaren indiferentziaren aurrean. Maioria zeharo kontrolatzen du klase dominanteak ekonomikoki eta ideologikoki. Minoria suber-siboaren aurkako kolpeak zehatz, gogor eta zakarrak dira. Poliziak badu medio egokirik erreprimitzeko, eta errepresioa justifikatzeko edo izkutatzeko, hau komeni zaionean. Oraintsu, gobernauk, lau urteko eperako, terrorismo urbanoaren aurka iharduteko 40 milioi marko (1.160 milioi peseta) eman ditu, gehiena poliziaren departamentu anti-terroristarentzako.

Hau ez da Alemanian bakarrik gertatzen. Berdintsu edo areago USAn, Frantziaren, Ingalaterran, e.a. Gainera errepresio indar hauk estatu artean ere konpontzen dira. Ezagunak dira Italia-Frantzia, Alemania-Suiza (ez hain neutrala berau), Frantzia-Espainia eta beste estatutako indar errepresiboen arteko harremanak. Badirudi, guardia zibila, CRS-ak (ezagutzen

dugu Poniatowski), carabinieriak e.a. "mundu guztiko polizia, batu zaitezte" konsigna oihukatzen dutela. Edo oihukatu ezik, praktikatzen dutela. Izan ere, orain arteko harreman eta konponketa ezik, praktikatzen dutela. Izan ere, orain arteko harreman eta konponketa ugari gain nazioarteko polizia gertatzen ari dira. Klase dominanteak ere, internazionala kantatu ezik, praktikatu egiten baitu aspaldidanik.

Gure "ordenazaintzaileak"

Espainiar estatuan ere antzera da. Errejimen frankistaren krisi instituzionalaren barnean gaude. Egitura formal diktatorial batzutatik, klase diktadura forma demokratikoetara iragaten ari da estatua. Errepresioaren kontrola arras garrantzitsua, hurbila eta gogorra da (gu lekuko abantailatuak ohi gara).

Espainiar ejerzitoak 302.300 elemento ditu (89.000 profesionalak); buru bakoitzari dagokion gostoa gauza gutxi da bainu handitzen ari. Guardia civilak 65.000 profesional dira.

Polizia eta informazio talde tipi anitz bada. Erakunde hauk, ofizialak nahiz ez (BOE-n ez agertu arren) estatuko klase dominantearen zerbitzari zuzenak dira. Indar erreakzionario parapolizialak ere ugari dira, eta aurreko erakundeekin koinzidentzia zirkunstantzialak baino gehiago dituzte. Kasu batzuetan, ofizialki deuseztatu den organismo batek praktikan iraun egiten duela gertatzen da, BISEk adibidez. Azken garaioan, eta estatu burgesaren aparatoen aldakuntza prozesuaren arabera errepresio talde tipi sekretoak aldatzen eta beharrian berrietara egokitzen ari dira egitura zahar eta berrien arteko krisia jasaten ari direlarik. DGS (Cuerpo General de Policía eta Policía Armada barnean ditula) eta DGGC (Guardia Civilarena) ere birregituratzen ari dira.

Azken erabakiek Guardia Civilaren Ministerio del Ejercitoarekiko dependentzia errepikatzen dute. Eta Policía Armadaren egintza lekugunea hedatzen dute, 20.000 baino gehiago biztanleko hirietara, gatazka tokietara eta metropoli-inguruetara.

Goardia zibilak ez ditu medio egokiak bakehauste urbanoak desegitzeko (azken manifestaldietan hil izan dituenak lekuko). Polizia modernizatuago da, eta errepresio materiala berritzen dihardu, errepresioak ez daitezen masakreak izan (gomazko pelotak eta kezko poteak ere arriskutsuak dira hurbildik erabiliaz gero, eta hilak ere egin ditu), ez bait zaio komeni botereari "con la progresioa modernización de las dotaciones de material antidisturbios a la Policía armada, el Gobierno parece querer conseguir el evitar accidentes que van en perjuicio del propio orden público". Lehenetsuago, Policía Armadaren indarren gemitzea finantziatzeko (3.739 gizon), mila miloi pesetako kreditoa tramitatu

du gobernuak, iragan urtarrean 6 komandante, 28 kapitana, 66 teniente, 25 brigada, 162 sargento, 494 kabo, 2.958 polizia eta 14 espezialista berriz gehitu zuten. Urte honen haseran 34.000 lagunek osatzen zuten; 1979an 45.000 izan-

go dituela kalkulatu da.

"Cuerpo General de Policía"k berriz, 10.000 lagun omen ditu, erdiak BPSkoak.

Erreforma politikoak inoiz baino errepresio gehiago ekarri du, Euskadin batez ere. Eta Suarezek, demokraziaren izenean noski, hauteskundeak egin arte ez duela manifestaziorik ametituko azaldu du; "erreforma demokratikoaren" aurkako edozein ahalegin errepresitu egingo duela azaldu du. Bitartean ez ditu presoak espetxeetatik ateratzen, rehenak baitira, negoziaketa harremanetako elemento direlako. Halaber, frantses CRS-ek euskal errefujiatuak erasotzen eta detenitzen dihardute, Ipar Euskal Herrian, espainiar gobernuarekiko elkartasun izkuttua agertuz. Eta Hego Euskal Herrian, gobernuak beste polizia indar berezi bat antolatzeke asmatan ari omen da, terrorismoaren aurka diharduteko; lehengo ATE, baina ofiziala.

Politikaren errepresioa eta errepresioaren politika

Estatuaren indar errepresiboek heuren arteko autonomia eralatibo nahiko handia dute; hala ejerzitoa poliziarekiko, itxurazko funzioak ezberdinak bait dituzte. Azken gobernuari estuago lotzen zaio, eta zuzenagoa, profesionalagoa eta espezializatuagoa da. Ejerzitoa estatuaren zaindaria da, azken batean. Gure gizartean, edozein ere, estatuak du errepresio fisiko organizatuaren monopolioa. Errepresio aparatuan, duen autonomia erlatiboagatik talde "ilegal" nahiz erakunde ofizialak daude, elkartasunez harremanetan. Eta, egun, estatu-era progresisteneke ere badute errepresioa erreakzioarekin batzen deneko aparatoa. Eta bere errepresioa, neutrala ez ezik, zeharo politikoa da.

JOSEBA SARRIONANDIA

(Monoprix-en ondoan)

PRET A PORTER
SAIOA

Agurtzane Etxabek eta Mari Uribe bere denda ikustera gonbidatzen zaitu

DONIBANE LOHITZUN • 100 Rue Gambeta • LABURDI

DEBALUAZIOAREN ARRAZOIAK

ETA ONDORIOAK

Duela hamazazpi hilabete inguru, Espainiako pezeta debaluatua izan zen. Orduan, ehuneko 11 izan zen depreziatua; oraingoan ehuneko 20. 1976eko otsailean —debaluazioa eman zenean— Espainiako ekonomia indartzeko zela esan ziguten. Eta epe motz hontan, neurri hark, ekonomia indartu beharrean ahuldu egin duela esan genezake. Lotsik ez duten batzuek "demokratizazioaren" prezioa dela esango digute: beren bizkarretan hartu behar luketeen zama besteei botatzeko beti prest.

Zalantzarik ez dago, garai batetan pezeta bazuela nolabaiteko itzala oraingo balioarekin konparatzen badugu. Adibidez, 1930ean Ipar Ameriketako dolar batekin, 9,75 pezeta bakarrik truka zitezkeen! 1976eko azaroko debaluazioarekin dolarrek 70 pezeta balio zituen. Gero, Nixonen garaiko zenbaki beherakada zela eta, pezetaren balioa igo egin zen, dolar batekin 55en bat pezeta eros zitezkeelarik. Egun, dolarrek 87 pezeta truka daitezke, eta gainera dolarra ez dabil oso ondo!

Mendebaleko ekonomia ondo zebilenean, Espainiakoak ere bere fruituak hartzen zituen, zeren bai espainiar esportazio, bai eskulanaren behar aurkitzen bait ziren. Eta hortan Espainiak lagun zitzakeen pozaren pozez. Baina azken dekada hontan, Espainiako ekonomia dependentziaren ondorioak nabaritzen hasi zen. Zer esanik ez turismoa, zerbitzarien sektorea delarik estatu atzeratuetan behintzat.

Turismoaz sartzen ziren dibisekin industrializatu behar zela Espainia zioten gure agintari jaunek. Bainan urteak joan eta urteak etorri eta industrializazio hori ez da oinarritu behar den bezala. Beste aldetik, turismoa aurrera ateratzeko hotelak eeta udako etxeak egiten saiatu dira, diru hori industria berriak egiten edo zaharrak berritzen inbertitu beharrean. Azkenean etxe batzu erdi eginik edo hutsik geratu dira, azken estatistikek diotenez. Beraz, turismoatik industriara bitarteko transizioa egitea posible zela dirudi, egin

den baino neurri haundiago batetan. Bainan denen interesei ezin eman amor.

Gainera, turismoa edukitzea nahi bada, beharrezkoa da bizimodu merkea egotea. Beraz, industrializazioak industria ezak baino bizimodu garestiagoa ekarri du (puntu hau ez dago jeneralizatzerik). Jendeak ez du eguzkia bakarrik bilatzen,

honek. Agintariekin pozik ikusiko lukete 1975eko dirusarreraren errealak sartzea. Beste aldetik, espainol estatutik kanpora joan nahi duenak larritasun gorria sartzea.

Debaluazioa emateko arrazoi asko dago. Hauetako bat estatu barruan dagoen inflazioa da. Dirudienez, urte honen barruan ehuneko 30en bat edukiko dugu, Mendebaldeko handienetakoa izango delarik.

Ikusten dugunez, Espainiako oligarkiak ez ditu bere superirabaziaz eroriak ikusi nahi eta aintzina edukitzen zituen bezalakoak nahi ditu.

Hortik datoz etengabeko prezioen gehitzea, langileriaren eskabideak eta alokairuen igoketa konpentsatuz. Beraz, alokairuen zatia, estatu errentan, 1970ean ehuneko 57 bazen eta 1976ean ehuneko 66ra igo bazen ere, orain gutxiagotu ote denaren beldurra dago. Eta zer esanik ez hala gertatuko dela "pacto social" a ematen bada.

Inflazioak atzerrian saltzea zaildu egingen du, atzerriko tasa baino haundiagoa bada behintzat. Era hortan, Espainiako esportazioak ez dira 1976ean, inportazioak bi bidere haundiagoak izan direlarik.

Bestalderik, petrolioaren prezioak igo zirenez gero Espainiako atzerriarekiko balantza asko izorratu da. (ez dugu ahaztu behar gainera Yom Kippur-en gerra ondorengo berebiziko adiskidetasuna arabiar estatuekin; bestela ez dakigu zer gertatuko litzatekeen!) 1974ez gero, atzerriarekiko defizitak urteoro 3.000 milioietako zorra egin du; 1976ean 4.250 milioietara igo zen. Beraz, momentu hontan akumulatutako zorra 12.000 miloi dolarretakoa izango da edo biloia pasatuxea pezetetan.

Jakin beharra dago, estatu bateko diruaren balioa atzerriarekiko balantzaren funtzioan dagoela. Balantza defizitariora bada, diruak gutxiago baliozera jotzen du, kasu hontan bezala. Alemaniako kasuan, balantza superabitarioa delarik, diruak gehiago baliozera jotzen du. Beraz Espainiako egoera hontan, nahiz eta hemengo bankuak laguntza haundia eman

beren atzerriko turismoa hazi egingo da; bainan haziketa ez da oso haundia izango, zeren berandu hartu bait da. Eta dagoeneko jende gehienak zein tokitara joan erabakia harturik dauka. Gainera, datorren hilean izaten dira oporketak jeneralki. Beraz, ez dirudi jende multzo haundiagoa erakarriko duenik debaluazioaren neurri

pezetaren balioa eusteko, azkenean utzi egin behar izan du laguntza.

Azken denboretan, Mendebaldeko krisisa ekonomikoa dela-eta, langabezia zeharo ugaltu da. Kapitalist estatuetan. Espainia, lan exportatzailea duelako, ikutua izan da arlo hortatik ere. Alemania edo beste estatu industrializatuetan lan gabe lehenik geratzen direnak atzerriarrak dira eta espainiarrak arlo hortan sartzen dira. Bestaldetik, emigrante hauek bidaltzen dituzten dibisak ez dira txantxetakoak izaten, adibidez, 1973an 900 miloi dolar sartu ziren. Hortaz, emigrante hauen diru-sarrerak ere gutxi egin dira atzerriarekiko balantza txartu egin delarik.

Gure agintariak uste dutenez, hemen-dik aurrera inportazioak frenatuak izango dira exportazioak haundiak izango diren bitartean. Baina munduko merkatuari begirada bat ematen badiogu, ez dirudi posibilitate haundirik dagoenik Espainiar exportazioak merkatu horietan errazki sartzeko. Adibidez, Espainiaren azoka haundiena Europako Merkatu Batua (EMB) da. Eta merkatu hontako entrepresek ez dute beren kapazitate osoan lanik egiten, eskaera ttipia daukatelako. Beraz, ez daukate espainiar ondasunen beharrik. Bestaldetik, "The Economist" ek dioenez, EMB-ek merkatu hontan ez dauden estatuei kontrolak jarriko dizkie

hauen produktoek ez dezaten europarrekin konpeti. Oztupoak jarriko zaizkion estatuetako bat Espainia da, EEBB eta Japoniarekin batera. Hortaz aparte Espainiar ez itxaropen haundirik nekazarien produktoa EMB-ri saltzeko, Italia edo Frantziaren jokaera ikusi ondoren.

Ez dut uste euskal industrial exportatzaileek ere aurreramendu asko edukiko dutenik. Badirudi, euskal makinak merkeago salduko direlako atzerriko merkatuetan, arazoa konpontuta dagoela; eta prezio merkeagorekin merkatua bereganatuko dutela. Lehenbizi, saldu aurretik, erosle berriak aurkitu behar dira eta horrek salmentako estruktura onak eskatzen ditu eta hori ez da debaluzairekin bakarrik etortzen. Beste aldetik atzerrian saldu behar diren produkto guztiak ez dira estatal produktoez eginak; artikulu asko aurretik, inportatuak izaten dira — eta hauek garestiagoak dira — garestiatze honek bukatutako produktoaren prezioa altxa egiten du. Gainera lizentziak ere garestitutako dira. Beraz, atzerrian, salmentako abantailak ekilibratuak geratuko dira.

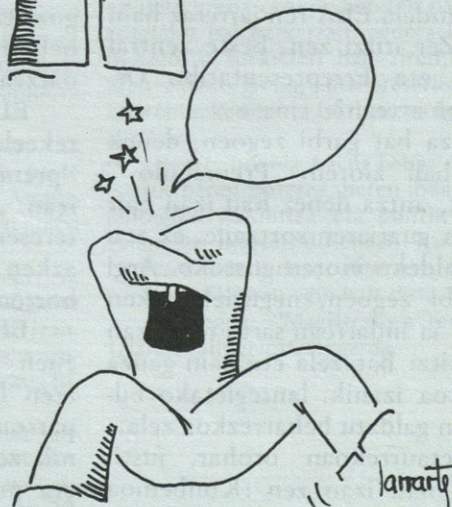
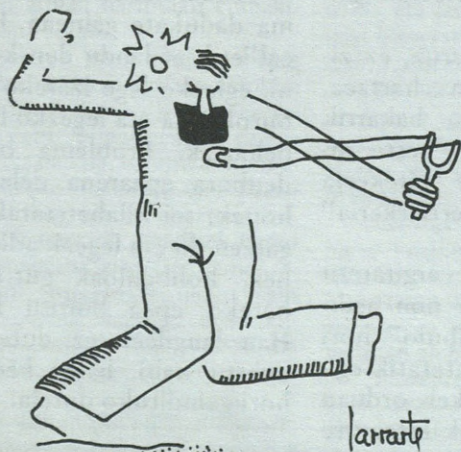
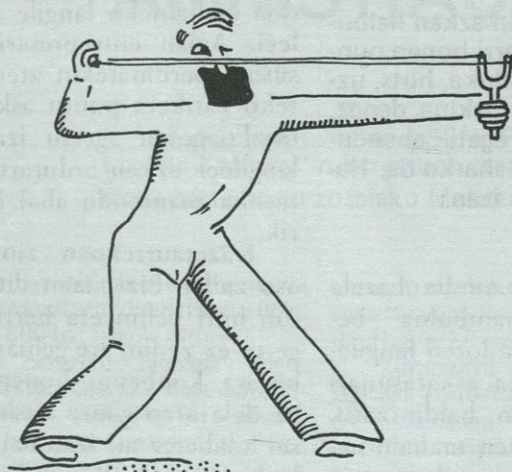
Beste aldetik, Espainiak atzerriko produktoen behar haundia dauka, hauek garestitu egingo dira, eta inflazioa haunditzeko posibilitateak gehitu. Petrolioak, oinharri produktoa denez, asko garestituko da prezioak disparatu.

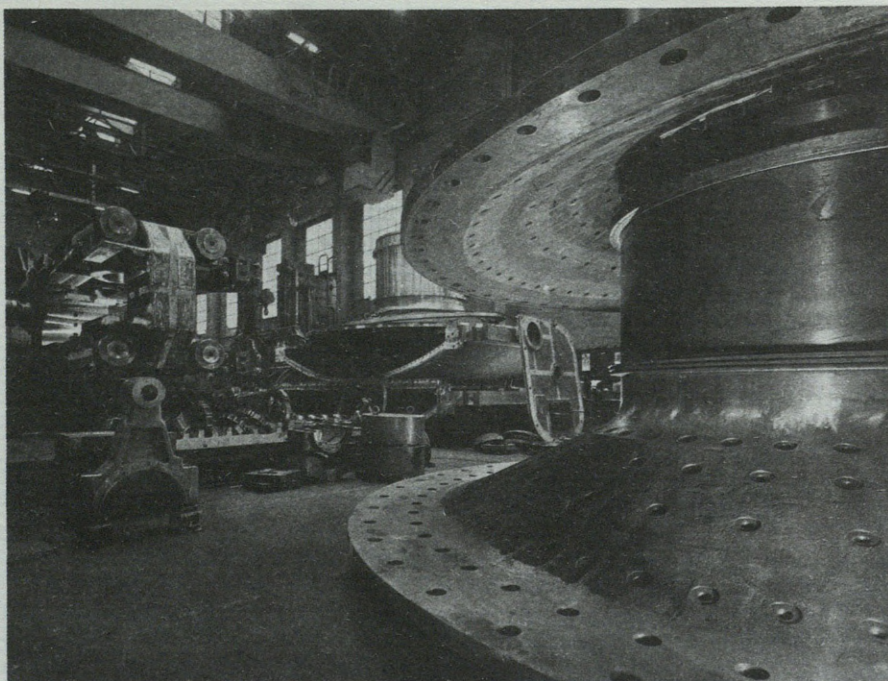
Problema estruktural horietatik apar-

te, kontutan eduki behar da, oraindik Mendebala ez dela krisisen zulotik (krisisa hau ere estrukturala da) atera. Egoera hortan gobernuak ez dute nahi izaten atzerriko produktoak etxean ikustea eta, hori, gorago esan dudana bezala, EMBn, EEBBtan eta Japonian gertatzen ari da. Bitartean, estatu hauek merkatu berrietan sartzeko eginahalak egiten dituzte eta ez dut uste Espainiako ekonomiak estatu indartsu horiekin konpetitzeko hainbat ahalmen duenik.

Nere, ustez, Espainiako gobernuak ezer gutxi itxaron dezake atzerriko merkatuetatik. Honek ez du esan nahi Espainiako ekonomia atzerrikoarekin loturik ez dagoenik. Baina barruko aldaketa estruktural gehiago egin behar lituzke. Eta hortarako espainiar oligarkiak prest egon beharko luke bere irabaziak ttipiagotuak ikusteko. Halaz ere, nola-baiteko erreforma fiskala egingo dela dirudi, era hortan estatu modernoagoan bilakatu da, baina estruktura ekonomiko sakon bat egin da ikustea zaila izango du.

3 BAKAIKOA

LEGEZTATZEKO ZAIN

Gipuzkoako Metalaren Konbenioa

Gipuzkoako metaleko konbenioa iritxi da negoziaketaren azken helburura. Bat etorri dira langile eta enpresariak, konbenio berri honen punturik gehientsuenetan. Konbenioak "efecto retroactivo" daduka, hots, uztailearen 1ean daduka markaturik bere lege lehen eguna. Jakina denez, konbenio honek sei hilabeteotarako epea betetzen du. Horregatik abenduaren 31ean bukatuko da eta beste konbenio bat negoziatu beharko da. Hatik ELA-STVk ez du azken orduan konbenioa izenpetu nahi izan.

Iragan astean, konbenioa izenpetu egin duten guztiak kazetaurreko bat eskaini ziguten, UGTk Donositana dadukan aretoan. Nahiz eta hainbat gauzak mintzatu ginen, gribi garbi zegoen denok gauza baten zain geundela. ELA-ren jarreraz hain zuzen. Zer ititzi zen, beste zentral sindikal eta Errepresentatibo Ordezkarien artean?

Gauza bat garbi zegoen, denek halaxe bait zioten. "Premabulo" famatua, antza denez hau izan bait da krisis guztiaren sortzaile, ez zen langile aldeko inoren gustoko. Argi eta garbi zegoen, negusiek azken orduan ia indarrean sartu nahi izan zuten iritzi bat zela eta hain gauza polemikoa izanik, lantegietako bilzarretan galdatu beharrezkoa zela.

Kazetaurrekoan orohar, justifikazioa hau izan zen: Konbenioa

izenpetzeko presa haundia bazela eta horregatik, "preambuloa" behar bezala aztertu ondoren langileari eta bere ekintza askatasunari ez zemaola inolako baldintzarik ezartzen atxeman zuen mahain negoziatzaileak. Horrexegatik ez zen beharrezkotzat jo asanbleetan galdatzea.

ELA-ren jarrerari buruz, ez zitekeela jarrera horren hartzea, "premabulo" arengatik bakarrik izan, esan zuten. Hots, beste interesen bat edo gorde zitekeela azken orduko "exkertiareria" horren atzean.

ELAk erantzun bat argitaratu zuen hurrengo egunean non agertzen bait zuen, "preambulo" hori patronalaren ikuspegi batetatik eginik zela. Patronalak azken orduan eta presaka sartua izanik hitzaurre

hori, ezin itxoin zitekeela fede oneko jokurik. Azkenik ELAk dio indar guztiak ados etorri gero hitzaurrea ez onartzeko jarreraren, konbenioa berdin izenpetuko litzatekeela, baina hitzaurrerik gabe, ez bait dago inolako justifikaziorik horrelako hitzaurre bat onartzeko.

Haatik horrek ez du esan nahi ELAk, konbenioaren legeria onartzen ez duenik. Garbi dago onartzen duela, bera beste indar guztiekin batera iritxi bait zen negoziaketa mahainean, enpresari eta langile arteko akordura.

Azterketa bat egiterakoan, duarik ez da langile aldetik, konbenioa onartzeko unean hanka sartze bat egin dela, hitzaurre hori erabat s subjektiboa bait da, konbenioa artikulado tekniko bat denean, langile eta enpresariaren arteko erlazioak mugatzeko eta legeztatzeko.

Dena den irakatsirik aski atera daiteke konbenio honetatik, lehen aldiz egin izan delarik "vertical"etik at. Inperfekzioak ugari izan ditu agian, baina garbi ikusi da Gipuzkoako metaleko langileek masiboki eman ziotela laguntza eta errespaldoa mahaineko langile negoziatzaileei. Agian enpresariak ez dira susmo berdinarekin atera, beren arteko zatiketa puntu askoz ere funtsezkoagotan agertu izan bait da, langileek azken ordurarte beren batasuna mantendu ahal izan dutelarik.

Kazetaurrekoan ziotenez, une oso zailak bizi izan dituzte, batasun hori behin eta berriz hautsirik gerta ez zedin, are gehiago ohartzen bagara konbenio honen eztabaida ez dela atzo gauez hasirikoa, duela sei hilabetez ari izan bait dira jo eta ke lanean.

Orain, homologazioaren problema dadukate gainean. Hots, "vertical"etik at landu den konbenio honi, egiazko lege izateko behar diren burokrasia eta legezko bide eta egin beharrak. Problema bat badirudi denbora epearena dela. Konbenio honek, sei hilabetetarako epea mugatzen du eta legeak adierazten duenez, konbenioak guttieneko urte beteko epea burutu behar dute. Hau langileek ez dute inolaz ere onartu nahi, baina badirudi arazo hori gaindituko dutela.

NAFARROAKO AUTOPISTA ETA LANGABEZIA

Noizbait esan da karlistaden garaiko bide azpiegitura Europako hoberenetakoa zela Euskalherrian. Gerroztik, ongi dakigunez, zerbaixka aldatu da. Duela lau urte autopistaren proiektuak eta honen adjudikape-nak eztabaida handiak sortu zituen. Katalunyako empresa bati eman ordez-honen kondizioak hobeak iza-nik ere—, Diputazioak, Huarte eta Dragados konpainia handiaren eskutan utzi zuen proiektua. HUDANA (Huarte y Dragados de Navarra) delakoaren eskutan beraz). Berririo ere Huarteren itzala nagusitu zen, idu-riz. Gaur autopistaren lehen fasea amaitzeko zorian dagoelarik zortzirehun langile dago kalean "subsidoio de paro" delakotik kobratzen. Lehengo 23.ean bostehun langile inguru ibili zen manifestapen legal batetan. Guzti honengatik, Jose Uriz, Amadeo Marcoren idazkariarekin solas egin zuten HUDANako Autopistaren bigarren fasearen adjudikapena, lana martxan has dadin, HUDANari emateko berririo eskatu zioten.

Bestela mila berrehun langile langabeturik geratuko zen. Horrelakorik ezin izango balitz gaur egun, bi-tarteko soluziotzat langileek hauxe proposatu zuten: Mendebaldeko bariantarako (ideki gabe, oraingo) lan-egitea; horrela Berrioazar eta Zizurren arteko bidea egin ahal izateko eta San Jorje hauzoaren trafikoa arin-tzeko. Ondoren HUDANako sindikal komiteak berri eman zien han bilduriko langileei. Klarki gelditu ze-nez azken hitza Diputaziorengan, Amadeoren baitan, zegoen.

AMNISTIAGATIK KALEAN

Abuztuaren lehenean, SENER lantegiko 40 langile, Bilboko "Magistra-tura de Trabajo"-n juzgatuak izan ziren, Amnistiaren aldeko greba oroko-rean parte hartu zutelako Maiatzaren 16-an.

SENER, Las Arenas-eko "Ingenieria Naval"etaz arduratzen direnatako entre-presa bat da. 600 bat langile ditu.

Jokaera bereziko lantegia dugu. Orain denbora gutxirarte, nagusiak lan-gile bakoitzarekin, banan-banan, erabaki-tzen zituen kontratoaren baldintzak. Neu-rrri honek zenbait arazo ekartzen zituen langilearentzat: lantegiko egoeraz ezagu-tzea, langileen artean hartutako erabaki-en aplikatu ezina, etab.

Entrepresak ez zuen sindikal bidea onartzen; beraz, askozaz gutiago asanbla-dena. Diru arazotik kanpo sor zitezkeen gauza guztiek, entrepresarioentzat ez zu-ten garrantzirik; hau da, berentzat konbe-nioa diru arazoan bakarrik oinarritzen zen, laneko baldintzak etab. ahaztuaz.

Arazo hauk ukusirik, langileek beren ordezkariak aukeratu zituzten demokra-tikoki, baina entrepresak ukatu egin zituen; eta berehala, eskutitz mehatxu-garri batzuren ondoren "suspensión de empleo y sueldo"-arekin zigortuak izan ziren.

Bestetik, entrepresarioek zioetenez, konbenioaren eztabaidatzaileak greba bat

antolatu nahirik zebiltzan. Greba hau au-rrera eramateko, alderdi "subversivo"-ek diru laguntza emango ziela zioten.

Zurumurru hauekin, lantegiko giroa gehiago zorroztu zen. Nagusiek, langile-en asanbladan erabakitako konbenioa lurperatu nahirik, lehenago aipaturiko zu-rrumuroekin maniobratu nahi izan zuten zenbait langilen izenak, jasoaz. Baina, nahiz eta langile bakoitza engainatu nahi izan lurperatua izan zena, beren maniobra zikina izan zen.

Burrukak aurrera jarraitzen zuen. Eta oraingoan greba politiko batetan parte hartu zuten: Maiatzaren 16-koan, Amnis-tia-ren alde Euskadi osoan egin zen greba orokorrean.

Lantegi gehienetan ez zen beurririk hartu langileen aurka, baina SENEReko langileek ez zuten suerte berdina izan. Maiatzaren 30-ean zigortu zuten lehenen-go langilea. Arrazoiak: beren lan lekua hi-laren 16-an hutsik utzi zuela.

Entrepresa-juraduak eta zenbait lan-gilek, arazoa konpondu nahirik, Sindika-tora jo zuten. Honegatik, hauk denak ere despeditu egin zituzten. Eta ekainaren 30-

ean beste 34 langile lantegitik kanpo utzi zituzten. Hauekin osatzen ziren 40-ak.

Entrepresarien jokuakusirik, 80 lan-gile geldirik aurkitzen dira ordutik lagun-kidetasuna agertzeko.

Konklusio gisa, garbi gelditu dena hau izan da: 40 langile hauen kaleratzea ez dela greba orokor batetan parte hartu zutelako bakarrik izan, egoera larrian le-henagotik aurkitzen bait ziren, Amnisti-aren aldeko greba, entrepresarien edalon-tziaren azken tanta isuri zuena besterik ez zen izan.

Beraz, honela hartu behar dugu. Na-gusiek beren boterea, beren indarra—diru lantegiko baldintza eta politik mailan—zalantzan ikusten dutenean, harma bakar batetara jotzen dute: zigorrera, beren his-toria guztian hau egin bait dute.

Oraingo, "Magistratura"-ren senten-tziaren zain gelditzen gera.

Ez zukin bakarrik baita erriaren onerako Gipuzkoan bertan dirua zabaltzea nai duten bezero guziakin ere. Auek dituzu Donosti-Aurrezki-Kutxa'n dirua aurreratuz lagun egiten diezun gizarte-langintzetako batzuk: Mikel Deuna-Zaindaritza, Gipuzkoako buru-urriei lagun egiteko Gipuzkoa zear sakabanatuta dauzkan bere 10 bazkunak. Baserriaren aldeko, Zabalegi-Erri-Ikastetxea, emakumeari buruz, Sendi-Eziketa-Bazkunak, Gizarte-Laguntzaille-Ikastetxea, Uda-etxeak, Aur-Idaztitegiak. Gure gizarte-langintzai buruz eta azken amar urte auetan bakar-bakarrik, 900 milloer pezetan ortxe-ortxe zabaltzen ditugu. Era onetan betetzen degu zuri emandako itza. Donosti-Aurrezki-Kutxa'k lortzen ditun etekiñak, Gipuzko-gizarteko bearrak aundien eta nagusienetan lagunduz. Gizarte-lan onetan zu zaitugu oiñarri ta poz, zugandikakoa baida.

**BA DEGU
BA
ZUKIN ERE,
ERANTZUKIZUNA**

**IA EUN URTE DARAMAZKIGU GIPUZKO-ERRIAREN
ALDE LANEAN. IA EUN URTE!**

AMOREBIETAK "EZEZAGUNAK EZAGUTU

Mehatxuak eta atentatuak aspaldidanik ezagutzen ditu Amorebietako herriak. 1975-tik gaurdaino etengabekoak izan dira: bonbak, mehatxuak, ametrailamenduak, su emateak etab. Aipamen guztiek luzatu egingo lukete oso artikulua hau.

Azken ekintza, artikulua honen arrazoia bestalde, uztailearen 26-koa dugu. Amorebieta festetan aurkitzen da. Aipaturiko egunean, danborradaondoren, talde haundi samar bat probokatzen hasten da. Herrian terrore sikosis bat sortzen da; tabernariak lehenago ixten dute, dantza agudo bukatzen da... Egoera honetan herri asanblada bat egin eta autodefentsarako taldeak sortzeko erabakia hartzen da "ezezagun" hauen identitatea ezagutzeko.

Arrastoak municipal poliziaren edifiziora eramaten ditu eta hantxe aurkitzen dituzte bertakoekin solasaldian. Ondoren, Karmen kalean geldiarazten dituzte; hiru harrapatzen dituzte eta besteek ihes egiten dute. Hauen artean eskuin muturreko pertsonai ezagunak ikusi ahal zituzten: Arregi, Ignacio... Harrapatutakoan artean berri, sekreta bat.

Hiru hauei harmak aurkitu zizkieten eta, segidan municipal poliziarengana eraman zituzten, ihes egin zutenek edifizio bertan zeudela ohar-tu zirelarik herritarrek. "Berdeen" auto batek anbulategira eraman zituen hiru ezezagun zaurituak; paisanoz eta desarmaturik zegoen goardiabil batek negoziaketara ekin izion gazte koadrilekin, harmak bueltatzeko bazizkioten guztia ahazturik geratuko zela esanaz. Baina gazteek ezet borobila eman ondoren Durangoko Guardia Juzkatuan entregatu zituzten.

Azkenik, 27 gauean, lehendik ere ezaguna den Ignacio delakoa atxilotu zuten gazteek, kuartelilora eramanez. Baina ordutik gutxira libre utzi zuten; ez omen zen fraga inportantea aurkitu zioten munizio pila...

Honerarte gertakariak. Guk ezer gutxi erants genezake. Aipaturikoa aski esanguratsua dateke. Amorebieta ez dela kasu bakarra izango eta beldur dira ingurutako herriak. Bestetik, kontutan izan behar dugu hiru "ezezagun" hartu badituzte ez dela poliziaren ekintzagatik izan, herria autodefendatu delako baizik.

Amorebietako herriko asanbladak komunikatu bat eman du argitara. Bertan erresponsabilitateen inbestigazio sakona esijitzen dute; azken ondorioetaraino, harrapatutako bat sekreta zela, eta taldearen buru gainera, kontutan harturik. Halaber, alkatearen dimisioa eskatzen dute eta muzizipal poliziaren konplizitatearen erresponsabilitateen argipena.

EUSKAL BANDERA DELA-ETA

"Subnormal, zororen bat". Horrela aritu zen Migel Perez Molinero Garesko alkatea, espainiar bandera erre zuenez. "Hordi bat ez"—jarraitu zuen—"zailegia izan baitlitzaioke balkoiari eustea, igotzea". Herriko Festak gertu zeudela, "Zubia" Hautoz elkarteko zenbait gaztek ikurriña jartzeko Udal Etxean eskatu zuen. Garesen ehuneko 52 botu erdietsi zuten alderdiek izenpeturiko idazki bat zeramaten. Udalak, jendea festa-gose eta nekaturia omen zegoelako, abuztuan egingo zela bozketa erabaki zuen. Hogeita bostgarreneko goizaldean, espainol bandera giroren bidez—edo, sutan jarri zen, plazan zeuden gizakumeen aurrean. Hori dela-ta lehengoa baino bi bider handiago den espainiar bandera bat erosi du Udalak. Tuterako festetan ere, euskal ikurriñak hamazortziren bat—ageri ziren gazteak "ayuntamiento dimision, ikurriña al balcón" oihukatzen ari zirelarik.

ASKATASUNAREN IBILALDIA. Uztailearen 10ean hasitako Askatasunaren Ibilaldiak aurrera jarraitzen du. Lehenengo egunetan iskanbila ugari atera bazituen ere, azkeneko aste honetan normalitate osoan jarraitu du. Gauzik aipagarrienak hauk direteke: Uztailearen 28an, Ipar Euskadin zebiltzen bi kolumnak, Baionako "palacio de Justicia"-n elkartu ziren Iñaki Gracia eta Hilario Urbizuren epaiketa zela eta. Hemendik Bidarrainera joan ziren. Hego Euskadiko hirugarren kolumna, hilaren 27an Markinan sartu zen. 3.000 lagun itxaroten ari zitzaizkien. Hemendik 28.an Lekeitiora abiatu ziren. 16.000 pertsona zeuden bilduak herriko plazan. Minutu bateko itxiltasunarekin hasi zen aktoa. Itxiltasun hau Xenki eta Mikelon-en omenez egin zuten. Beste gauza batzuen artean, arrantzaileen problematika, gazte taldeena etabarrez mintzu ziren. Amaieran, Martinez de Murguia "Mikelon"-en hilobian lore sorta nbat jarri zuten.

Berri hau ematen hari garenan, Ipar Euskadiko kolumna bat Larzabalen aurkitzen da, eta Hego Euskadiko hirugarren kolumna Llodira irixteko da.

GORRIENAK NONBAIT. Talde politikoaren legeztapena demokraziarekiko lehenetariko eskabidetzat eduki ohi da. Zenbait alderdiren legeztapena irrifarre gaiztoz agurtzen zuten besteek; adieraziz bezala: "zuoi bai, bainan guri..." "Nolarebait PCE, EMK, ORT, PTE... legeztatu dituzte. Beste batzuk, oster, ez. Horien artean "Baztandarren Biltzarra" "ezker-ekertiar erakundea" iduriz. Duela lau hilabete baino gehiago, tirabiraka eta itzulika asko ibiliz gero, Gobernuaren beharrezko paper guztiak eman zituzten. Legeztatu gabe daude oraindik. Suarez, kasu. Baztandarekin!

ITZULI EGIN BEHAR

MARIO ONAINDIA

“Ajedrez jokoa da hau. Gobernuak zain dago guk zein pieza mogitzen dugun, jokatzeko, eta gu ere Gobernuak egiten duenari begira gaude”.

Honela definitzen zuen Mario Onaindiak estrainatuon egoera. Larena Basaurin eta beste guztiak agintariengana presentatu gabe, oraindik hori esplikatzen duten agiria atera gabe zegoenez gero, hau izan zen lehen gaia gure elkarriketan. Baina atzetik hasten da Mario guzti hau azaltzen.

Geroari itxaropentsu begira. Zer dakusak Mario? — dio Ezkerrak.

—Gobernuak, Euskal Herrian izugarriko folloia eta huelga orokorra egon zirenean, presoak atera egin behar zirela pentsatu zuen, baina ez zegoen prest amnistia orokorra emateko. Problema zen euskaldunak gartzelan edukitzea eta baita ere preso haoiek, ETAr hoiak, kalean egotea. Hau, herriaren presioaren aurrean burua nakurtzea litzateke. Orduan, estrainamenduen, “soluzioa” aurkitu zuen.

Guk bagenekien roilo hori ez zela bukatukogu Belgian egotean, eta “soluzio” probisional zela. Guretzat soluzioa preso guztiak irten eta beren etxetara joatea da. Baina momentu hartan gauza “en tablas” zegoen.

Guk hara joatea onartu genuen, bai-

na konsziente izanez burruka ez zela han bukatzen. Belgican ondo geunden, lan egiteko eta ikasteko posibilitateak ere izan zitezkean... baina guretzat ez du zentzurik han egoteak.

—Jarri ahal zenuten eperik honuntz itzultzeko?

—Haseran pentsatu genuen hauteskundeen ondoren hemen izango ginela berehala. Ez zen horrela gertatu. Dena dela, bakoitza pertsonalean hasi zen planteatzen itzuli beharra; izan ere, hura beste gartzela mota bat da.

Baina pentsatu genuen gure itzulerak zentzu politikoa zuela eta ez zela nor bere aldetik etorri behar. Alderdi politiko batzuei planteatu genien hau, gure itzule-

ra ez zedin izkutuan izan, nabariki baizik eta gure presentzia Espainiako Gobernuari inposatzeko.

Gure presenzia inposatzea bi aldetara ikusten genuen; alde batetik, ahalik eta laster normalizatu, familiarekin egon eta kalean ibili, klandestinitatean ibili beharrean, normalki. Eta bestaldetik, guk, euskaldun bezala, Euskal Herrian dauden burruketan parte hartzea, Askatasunaren Ibilaldia baldin badago edo Perturren omenaldia edo beste edozein burruka...

Hortaz, guretzat, etxean sartzea ez zen normalizazioa. Ez gara bakarrik familiarekin egoteko etorri, burruketan parte hartzeko baizik.

“Legalizazioaren” problema

—Orduan problema bat zegoen: gure “legalizazioarena”. Durangon guretzat juez bakarra herria zela esan genuen; eta herriak borroeroetatik salbatuz, gartzelatik ateraz, e.a. bere berediktoa emana zuela. Beredikto bakarra, herriarena da.

Baina beste legalitate bat ere badago: Gobernuarena, zapaltzaileena.

Abogadu batzuekin konsultatu ondoren uste genuen, hemen azalduz gero, kondena hausteagatik hilabetetik sei hilabera-ko zigorra emango zigutela, eta kasurik txarreanean, berriro Belgicara bidaliko gintuztela. Tartean gainera Erregeak Parlamentuari presentatu behar zion amnistia-aren asuntia zegoen, parlamentarioek eskatuko zutena, e.a.

Baina gauzak ez daude duela hilabete bezain ximple eta argi. Durangokoaren ondoren ez ginen kalean klandestinoki ibili. Nahiz Gobernuaren legalitatea hautsi, gure portaera hori onartzen zuen. Onartzen ez zuena guk politikan parte

Seriotasun nabaria...

... Alaitasun esplosioa ondoren. Alai gaitezen!

hartzea zen; omenaldi bat baldin badago gu hara joatea.

Anoetara joaten baginen gure bila hasiko zirela. Ikusi genuen. Gu hara joango ginela jakin zutenean, neurri batzu hartzen hasi ziren: Larena detenitu, estrainatu batzuen etxera joan: Ezkerraren etxera, Mentxakatorrerena... Uste zuen honek beste aldera joan eta ixilik geldituko ginela.

Guretzat interesantea zen lehenbait lehen "legalizatzea" Juezarengana presentatuz edo. Baina bestalde, ikusten genuen absurdoa zela Euskal Herrira "ilegal" etorri eta Juezarengana presentatzea. Eta pentsatu genuen hobe zela guk gure gauzak egiten jarraitzea eta norbait erortzen balitz, harekin solidarizatzea. Gero, Larena erori baino lehen guztion arteko batzarre batetan, ez itzultzea eta ez entregatzea erabaki genuen.

Anoetan azaldu ginenean, Gobernuak hura reto bat zela ikusi zuen. 1870eko lege bati heldu dio eta juzgaturik gaudenontzat 20 urteko gartzela eskaintzen du, hau da, guk genuen azken kondena, ez estrainamendu eta ez beste.

— Eta jugatu gabe daudenei?

Legalizazioa, amnistiarekin

— Nik ez dakit zer egingo duten, eta uste dut beraiek ere ez dakitela. Hau problema politikoa da, Amnistia osoaren problema, azkenik, Euskal Herriaren problema.

Amnistia orokorra ez dela problema inplea ikusi da azken urte hontan. Amnistia osoa etenduraz bakarrik aurrera demokrazia burgesa. Orain, Euskal Herriaren batez ere, demokrazia burges hori ez dago estabilizaturik. Egoera oso konplexua da. Amnistia osoa ez da pentsatu behar Gobernu hau erori ondoren beste batek ekarriko duenik. Posible da horrela ez gertatzea.

Gu, Amnistia osoa ematen denean legalizatuko gaituzte. Baina amnistia osoarena oso prozesu luzea da. Hemen-dik hamar, hamabost egun edo hilabetera detenitu berriak izango dira... eta berriro borroka egin beharko da.

Herri baek kalean bere kondizioak jar ditzazke astebetez, izugarriko problemak sortu, baina gauza ez da astebetean aldatuko, borroka luzearen hidez baizik.

— Esperantza falta?

— Ez, ez. Baina borroka oso luzea

izango da. Talde batzuek huelga generalaren bidez egun batetik bestera guztia iritsi daitekeela uste dute.

Baina amnistia osoa beste guztia ez dira astebeteetan eskuratzen... oso borroka luzeaz baizik.

Hau oso berria da Europa guztian. Toki askotan faszismotik demokraziara modu sinboliko batez pasa dira. Hemen gauzak askoz ere astiroago, zailago doaz; baina horren eraginez herrian kontzientzia haundiagoa izatea eta batez ere gehiago antolatzea lortzen da. Forma berriak sortu dira iadanik organizazio aldetik.

Lehenengo ideiak frogaturik

— Preso zaharrenetako bat zarenez gero, esan iezaiguzu nola aurkitu duzun Euskal Herria zortzi urte geroago. Jendearen zeukiko harrera, hemengo egoraz zure iritzia...

— Sensazioak esplikatzea ezinezkoa da. Denak ia negarrez, oso nerbioz azaldu gara, baina hori ezer ez esatea da.

Guretzat Euskal Herriaren alde borrokatzea oso gauza pertsonala da.

Gu hasi ginenean independentzia ez zen "problema a la orden del día". Ikusi nahi genuen posible ote zen abertzale eta sozialista izatea. Gure borroka ideologikoa garai hartan hortik zihoan.

Orain ikusten dugu herriak onartu dituela, duela hamar urte erdi-ero batzuenak ziren ideia haiek. Gaur egun herriak "ETA herriak zurekin" eta "Gora Euskadi independentea eta sozialista" eta horrelakoak esatea guretzat oso hunkigarria da.

Gartzelan eta Belgican ez duzu hori ikusteh. Durangon hori berehala ikustea eta sentitzea...

Gure ideia abstrakto batzuen alde borrokatu ginen, eta gaur hoiek mugimendu politiko bihurtu dira; prest egon da jendea horren alde bere bizia ere emateko.

Guretzat oso interesgarria da guk genituen problema haiek guk borrokaren bitartez superatuta daudela ikustea. Gaur problema ez da izan ala ez izan; nola borrokatu. etab. baizik.

Ikasi egin behar dugu. Ez gatoz soluzioekin, jakiteko gogo haundiaz baizik. Gestorak nola sortu diren, huelga orokorrak nola egin diren, batzarreek nola funtzionatzen dute... Orain horixe egin behar dugu: guzti hori ezagutu.

soraluce

ERREMINTA — MAKINA KOOPERATIBA

APARTADO— 37 TELF. 761440- 41 - 42 - 43

NI POLITIKOA NAIZ

Apalaren juizioa izan berri da. Ez dago oraindik erabakirik, ikusiko du nola konpontzen duten Frantziako eta Espainiako Gobernuen artean hain erraz gertatzen ari ez zaien hauzi hau.

Jendearen aldetik egon da mobilizaziorik: telegramen kanpaina eta manifestazioak aspaldi hasi ziren. Azken egunotako manifestazioak —Donostian Perturren omenaldian eta hilaren 30ean aurreko larunbatean adina jende bildu zelarik oraingoan gainera grisen aurretik; Ondarrun, Lekeitio, Zarautzen...— kontutan hartzekoak ziren bi Gobernuontzat. Izan ere, Euskal Herria ez dago bere gudarietako bat abandonatzekotan.

Azken orduan eta telefonoz jaso dugunez gero informazio hau, akatsik izango du seguraski. Dena den, guk ere gure apurra jarri nahi izan dugu Apala defenatzeko.

Zortzi egun pasako dira Aix-en-Provenceko tribunalak Apalaren estradikzioari buruz erabakia eman arte. "Apala askatu", "Herria zurekin". "Eusko gudariak" eta horrelako oihu eta kantuen artean azaldu ziren epaitzaileek, hilaren 2an.

Apala berriz, uztailaren 30ean hasi zuen gose greba libertatea lortu arte jarraitzeko asmoa duelarik, aurpegi txuriz azaltzen zen. bere hala sartu zuten poliziek barruan berriz jendeak "Apala askatu" oihu egiten zuelarik. Gero, gazte batzuek Apalaren aldeko kartelak jartzen aritu ziren. Apalaren aldeko komitea hauek osatzen dute: PSU, OCT (Organización Comunista de Trabaja-

dores), PCR (Partido Comunista Revolucionario), UTCE, OC (okzitanoak), Movimiento de Acción Jurídica (ezkerti-ar abogaduen), L'Humanité Rouge, Rouge, Libération.e.a..

Autobusez, kotxez, trenez, e.a. joan zen jendea Ipar eta Hegoaldetik Apalaren juiziora. JAZAR, EHAS, EIA, HASI, PNV, PSOE, ORT, LAIA...laderdiek beren ordezkariak bidali zituzten.

Haseran ez zuten utzi inor sartzen salara. Gero, hamarrek aldean, —juizioak bederatzi t'erdietan hasi behar zuen— familiakoei, lekukoei eta kazetariei utzi zieten sartzen. Juezak adierazi zien ezer egiten bazuten barruan, kalera botako zituela.

Aipatu beharrezkoa interpretearen jokabidea, "organización patriótica", "organización terrorista" bezala itzuli zuen adibidez eta beste han kasartze garbi eta tendenziosoa ere izan zituen.

Apala euskaraz bakarrik mintzatu zen juizioan: "Ni ETako militantea naiz eta politikoa naiz" esan zuen. Abogadu defentzaileak 1974eko "Convención Europea de Derechos del Hombre" aipatu zuen Apalak bere hizkuntzan mintzatze-ko zuen eskubidea apoiatzeko.

"Apala politikoa da"

Honela labur daitezke defentsak aurkeztu zituen lekukoen hitzak.

Fiskala haserre zen lekuko hoiek azaltzeagatik, baina, juezak onartu egin zituen. Lehen testigua.

Marc Palmes, Barcelonako abogadua izan zen, berak antzeko kasu bat —Antonio Gonzalez Terronena— defendatu behar izan zuela azaldu zuen, kasoak politikoak zirela frogatuz. Tribunal espezialak ez direla desagarezitu zioen, "Audencia Nacional" delakoa TOPen ordezkoko delarik.

Ondoren Franzisko Letamendiak —Ortizik— Apalari aurpegitzen zaionaren izaera politikoa azaldu zuen; Ibarra frankismoari ongi lotutako familia batekoa zela eta abar esan zuen. Kanean Apalaren alde manifestatu diren 30.000 lagunek, ekainaren 20ean euskal parlamentarioek —Ap eta UCDkoek salbu— egin zituzten deklarazioak, ea, ongi frogatzen dutela

Apalaren izate politikoa esan zuen.

Txiki Benegasek, PSOEren aldetik Bizkaiko diputatu denak, Apala politikoa dela argi eta garbi dagoela esan zuen. Bere alderdiak hori unanimitatez ikusia zuela adierazi zuen. Bere ondoren Carlos Corcuera —hau ere PSOEko eta diputadu— hitzegin zuen, hauzi honen izaera politikoaren arrazoiak emanez.

Elkoro, Bergarako alkatea, izan zen hurrena mintzatu zena. Apala aspalditik ezagutzen duela esan zuen, eta ez dagoela dudarik bere izaera politikoari buruz. Gerardo Bujanda PNVkoak ere berdin adierazi zuen, alegia Apala aspaldi ezagutzen duela, eta "hombre netamente político" dela. Bestalde PNVek Estatuko eta Europako "Democracia Cirsitiana"ren barruan dagoenez gero, azaldua duela bere protesta Apalaren kasu honegatik.

Fiskala bere paperean

Testiguen mintzatu ondoren, fiskalak hartu zuen hitza. Apalari ezartzen zaizkion ekintzak, nahiz eta motibazio politikoa izan "de derecho común" direla esanez.

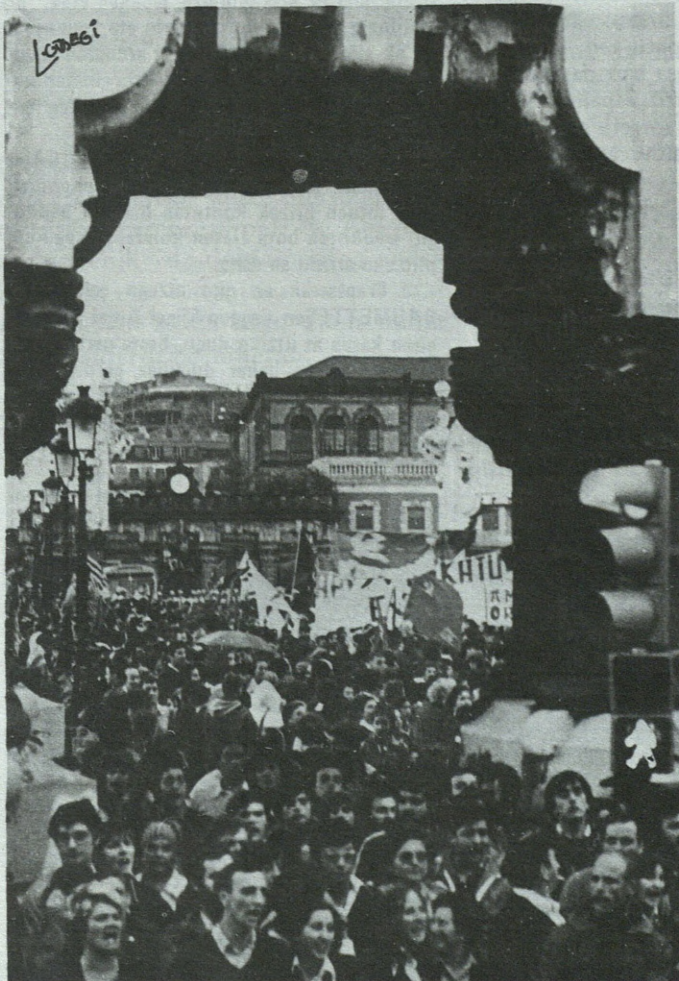
Ez zuen ia batere frogarik aurkeztu, bakar bakarrik Espainiako Gobernuak bidaliak, oso escasak bestalde. Poblazioaren zati bat beste baten aurka borrokatzen ari dela zioen. Eta "Audiencia Nacional" ari buruz berriz, bere izenak ongi azaltzen duen bezala, lurralde osokoa dela. Behin Apalari estradikzioa emanez gero, "Tribunal de Derecho Común" dela-ko batek juzgatu beharko lukeela zioen.

Ondoren Sebagek, Apalaren abogadu defendatzaileak, hartu zuen hitza. Apala militante politikoa dela azaldu zuen, frantzesek detentua eta juzgatua. Apala politikoa dela afirmatuz jaso diren 15.000 telegrama eta 8.000 tarjetak ez Euskal Herrikoak bakarrik, baita Catalunyaokoak ere— aipatu zituen; baita Estatuko alderdiek hari horretan hartu duten postura ere, zentzu horretan mintzatu direnak ez bait dira bakarrik Euskal Herriko alderdiak.

Israelgo Estatuak eskatzen duen estradikzioaren kasua —Franziak eman nahi ez duena— ere aipatu zuen. Fiskalari erresponsabilitateak eskatu zizkion.

Bitartean kalean manifestatzen ari zirenen oihuak entzuten ziren; hau ere aipatu zuen Sebagek Apalaren politikotasuna frogatzeko. "Borrokalari kalera" entzuten zen. Musika eta kantu haiek ez zirela epai-mahainari presionatzeko zioen Sebagek, baina bai —berriro ere— asuntua politikoa dela azaltzeko.

Ondoren Castells mintzatu zen: "Ez la lucha de liberación de mi pueblo..." Maurice Abeberry izan zen hurrena hitza hartu zuena. Estradikzioa nolahi ere politikoa zela azaldu zuen. Eta galdatu ea bat nola izan daitekeen terrorista zapalduen alde dagoenean.

25.000 lagun Donostiako Apalaren aldeko manifestazioan. Ondarrun, Lekeition, Zarautzen... ere Apalaren aldeko manifestazioak. Donostian aurpegi eman zitzairen Frantziako konsuladua zaintzen ari ziren grisei.

Kalean, "Lepoan hartu..."

"Audiencia Nacional" eta Ibarren familia ere aipatu zituen.

Juizioaren ondoren eginiko kazetarekoan — AVUI, PUNTO Y HORA, DEIA, DIARIO 16, PRIMERA PLANA... eta Z. ARGIA ziren partaideetako batzu— beste gauza batzuen artean justiziaren internazionalizazioa aipatu zen, kasu honetan tribunaletan frantsesa baita eta akuzazioaren materiala berriz espainola. Hau euskaldunei hemendik aurrera gehiagotan ere gerta dakiekeela azaldu zen.

"DEMOKRAZIA"REN PRESOK

Hil honen 29an, ostirala, detentua eta Iruinean espetxeratua izan zen Jesus Felix Martinez Valladares. "Ordenazaintzaileak" —Militarrak— botatzen dioten errua hau da: "Punto y Hora" k duen "cartas al director" sekzioan eskutitz bat argitaratzea, gris berde eta noiz bait paisanoz jantzita ibiltzen direnentzat euskaldunok toki egokiak gordeta ditugula —Yeu, Porquerrolles, e.a. esanez—. Bakoitzaren iritzia azaltzeko posibilitaterik ez duen uzten "demokraziarik" ez dugula nahi esan beharrik ez dago.

"Demokrazia" hau berri onak ematen ez da gehiegi saiatzen. Jakina dugu Gobernuak ez dagoela amnistia emateko prest. Etorri diren estrainatuen atzetik jarri ditu Martin Villak bere indar guztiak. Eta, bat detentitu du.

Xabier Larena BASAURIIn dauden Pedro Trubea, Enkarnazio Mugika, Eduardo Menendez, Fermin Lozano, Ramon Urigen, Angel Serna, Ruiz de Pozua, Ormazabal, Franzisko Talabera, Joseba Egireun, Iñaki Iza Ibaizabal, Jose Lorenzo Merino eta Dolores Dabante presoek konpainia egitera eraman dute.

MARTUTENEN dairauten Franzisko Xabier Larrañaga Juaristi eta Franzisko Aldanondo Badiolak ere, zorigaitzez, beren esistentziak haundituak ikusi dituzte. Asteasun hil zen Jose Joakin Saizar Garaikoetxea, 20 urteko gaztea, bonba baten leherketagatik. Honen ondorioz detentituak izan dira Florentzio Altuna Aldanondo, Gema Anton Urruzola, Rasario Artola Amenza, Josefa Jesusa Larrarte Ziazelta, Jose Maria Urkola Pikabea, Roberto Prados Benito, Begoña Telleria Sarasola, Teresa Urruzola Urkola, Jose Luis Artola Amenza eta Juan Jose Torregarai Arruti.

Azkeneko bi hauek barruan jarraitzen dute. Besteak "libertad probisional"an daude.

BURGOSen jarraitzen dute Karmelo Boza Ladrero eta Juan de Dios Cuadras Karabaka. CARABANCHElen, Luis Maria Lopez Muniain ez ezik, MARTUTENETIK "trasladatu" zituztenak ere daude. Egoera latza dutela adierazten digute abogaduek. Funtzionarioak eskubitar "preso"ekin bat eginik, preso sozial eta politikoei oso larri ari zaizkie jartzen gauzak. "Guerrilleros de Cristo Rey" eta beste espeziatiko eskubitarak 19 dira. Askatasun guztia dute espetxean ibiltzeko; telebista, irrati eta abar ez ezik, goraize, labanak etab. ere badituzte. Gauez, funtzionario eta "guerrillero"ak elkar mozortzen dira; ardoaren eraginez preso sozialei sekulako egurra ematen saiatzen dira: berarekin berdin egingo duten beldur dira politikoak.

Marioano Blanco Chivite CORDOBAko espetxean jarraitzen da, eta Gobernuak esan dituen hitzak kontutan hartzen baditugu, frankistek bota zioten kondena osoa kunplitzeko arriskuan dago.

Frantsesak ez dira atzean gelditzen BAUMETTESen dagoen Migel Anjel Apalategiren kasua at utziko dugu, beste orrialde batzuetan aipatu behar dugunez gero. BAIONAn dirauten Iñaki Grazia eta Hilario Urbizuk eduki dute juizioa. Sei hilabete bota ditzkiote bakoitzari.

Baina, horretatik, bi askatasun probisioalean pasatuko dituzte; orainarte hilabete eta erdi egon direnez gero gartzelaturik, bi hilabete eta erdi kunplitu behar dituzte. Halere, urte baten buruan ezer egiten balute, bi hilabete horik eta orduan botako lizkieteenak kunplitu beharko lituzkete.

zeruko
ARGIA

EUSKALDUNON ALDIZKARIA
lehengo
oraingo
eta
betiko
astekari euskalduna

HERRIAK HERRIARENTZAT
EGINA
EUSKAL TALDE GUZTIENTZAT
ZABALIK

HARPIDETZA

Barruan.....	1.100 pta.
Korreo batasuneko herrietan	1.300 pta.
Atzerrietako beste herrietan	1.600 pta.
Airez	2.500 pta.
Salmenta (ale bakoitzeko)	35 pta.

Zeruko Argia
Okendo 22
DONOSTIA

Jaun-andreok: astekari hau astero nahi nukeela adierazi nahi dizuet orri honen bidez.

Izena.....	
Deitura.....	
Helbidea.....	
Herria.....	
Prob.....	
Adina.....	
Ogibidea.....	
C/C. Nom:.....	
Zenbakia.....	

Gobernuari ixeka eta farrez. Aldalur, behintzat gustora ari da.

perturren oroimenez

Uztailaren 29-an, ostirala, gaueko 8-tan 15.000 mila lagun elkartu ginen Perturri omenaldia egiteko. Belodromora sartu bezain laixter alderdi politiko eta sindikal erakunde gehienen pankartak ikusi ahal izan genituen. Oihuak, berriz: Pertur, gogoan zaitugu, Apala Askatu, Independentzia eta Sozialismoa, etab. ziren entzunetak.

Aktoari hasera, Gontzal Mendibil eta Xeberrik eman zioten, Beste abesti batzuren artean, Perturri eskeinitako bat abestu zuten. Ondoren Juan M. Bandres-ek hitzegin zigan. Non eta nola jakin ahal izan zuen Pertur bahitua izan zela esan ondoren, ABC-ren artikulu bat gogorki kritikatu zuen eta benetako Parlamentua, fabriketan, ikastxeetan, hauzo eta herrietan, kalean, eta barrean egingo zela esanez eta Amnistia Orokorra eskatuz amaitu zuen.

Ondoren, eta izugarritzko segurtate neurri artean, harmar extrainatuak eta Telesforo Monzon agertu ziren. Oraingoan Xabier Larena falta zitzaigun, egun hontan bertan denitu eta espetxeratua izan bait zen, Bere orde, J.M. Aldalur azaldu zitzaigun. Bai heurak, bai gu emozionatuak aurkitu ginen eta egoera honetan — batzuek ukabila, beste batzuek behatzak zutik genituela — Eusko Gudariak abestu zen.

Urrena, Eva Forest izan genuen Perturren intelektual aspektuaz mintzatu zen. Migel Castells-ek programa politiko oso bat agertu zigan A.T.C., Emakumeen arazoa, Amnistia, SENER, etab. aipatu zituen. Baita ere inmigranteen integrazioaz hitzegin zigan. Jarraituz, Alvaro Moreno, Perturren anaia mintzatu zitzaigun. Bere anaiarekin egoteko izan zituen arazoak agertu

ondoren, bere eboluzio politikoa agertu zuen.

Juizio Populurrak eskatuz, Gobernu hau deuseztatzen denean bere anaiarekin zer getatu zen jakiteko itxaropenez eta ETA-ren objektiboak egunen batean bete ahal izango direla esanez bukatu zuen.

Ortzik, Perturren ideologia agertu zigan hiru pundutan zentratuz. Independentzia, Euskadi klase burrukaren marko autonomotzat hartuz, Indar errepresiboak eta Amnistia eta azkenik "desdoblamentua; masa borroka eta harmatua batera eraman behar zirela esan zuen nahiz eta ez alderdi berdinetan.

Berehala, Igarzabal eta Iraola bertsolariek Perturri zenbait bertso eskeini zioten. Hauek amaitu ondo-

ren, Telesforo Monzon hurbildu zitzaigun, abertzale guztiak agurtu ondoren batasuna eskatuz. Mario Onaindia oso laburra egon zen: eta "gora Euskadi" ka bukatu zuen.

Ezkerrak, beste adiskide guztiak presentatu ondoren, Perturren laun bezala hitzegin zigan. Honen ahaleginetako bat batasuna izan zela agertuz, ezker abertzalearen batasunaren beharrea agertu zuen. ETA-(pm)en agiri bat irakurri zigan ondoren. Bertan, bere anaiaren egoera nolakoa den esplikatuz eta berarentzat eta Larenarentzat askatasuna eskatuz bukatu zuen.

Estrainatuak izkutatu ondoren, Ezbai taldeak zenbait abesti eskeini zizkigun. Eta amaitzeko, bi parlamentario flamendarrek hitzegin zigten. Flandesen Euskadirenganako solidaritatea aipatuz. Lehenengo, Gipuzkoako Amnistiaren aldeko Batzordeek eta gero Euskadiko Amnistiaren aldeko gestorak agiri bana irakurri zizkiguten. Eta agurtzeko, Ipar Euskadiko ordezkari bat Euskalherri batuaren alde agertu zitzaigun.

Aipagarria dateke euskaraz mintzatu zitzaigun jende guztia. Benetan tristea da hamar bat hizlaritatik hiru bakarrik euskaraz entzutea.

Baita ere, aipatu beharrean gauden ordu luze haietan zehar oihukatu ziren kontsignak: "Pertur, gogoan zaitugu", "Apala askatu", "Larena askatu", "ETA, herria zurekin", "Cuerpos represivos, disolución", etab.

Momentu batean minutu bateko ixilunea eskatu zen Perturri omenaldi bezala eta baita ere txalo bat bere familiari samintasunean laguntzeko.

"Txikia"ren aita. Seme bat hil zidaten; baina orain milaka ditut.

C.O.P.E.L. eta preso sozialen inguruan gertatutako burruka zeharo ixildu dela dirudi. Beren azken berriak oso laburrak dira —beste espetxeetan sakabanatuak, zaurituen hobeagotzea—, baina prentsa ofizialak ez digu adierazten ze egoeratan aurkitzen diran espetxeetan.

Hala ere, Martutene espetxeko C.O.P.E.L. -ekoek komunikatu bat bidali digute zenbait berri agertuz. Hona hemen zer esaten duten beste gauz batzuen artean: "Komunikatu honen bidez, Euskadiko Herriari dei egin nahi diogu eta demokratik askatasun eta amnistia orokorraren alde eraman duen borroka eskertu". Donostiako Martuteneko COPEL-ek Carabanchel eta Espainiar Estatuko beste karziletako lagunek eraman duten borroka-ekin bat datorrela adierazten du.

"Ez gara preso komunak, sozialak bazizik, Herriaren seme gara eta honek onartu behar gaituzte. Gorrotoa, biolentzia eta zapalkuntzaren bidez hainbeste familia desegin dituen Diktaduraren fruitu marginatuena gara. Guk, ehunka egune-tan zigor zeldak ezagutu ditugunok, karziletan gosea eta miseria gorria pasa dugunok, gogorki explotatuak eta margina-tuak izan garenok, delikuentzia sortzen duen sistemagatik fisiko eta sikikoki suntsituak gaudenok, zera adierazi nahi diogu Euskal Herriari.

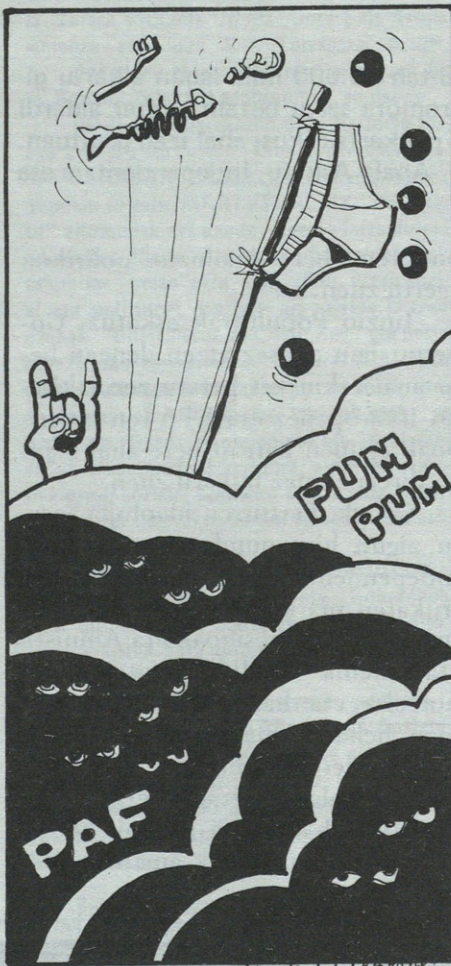
Gure eskabideei soluzio bat, eta ez betetzen ez diren promesak, ematen ez zaien artean ez da amaituko borroka, odola isurtzen jarraituko da. Penitentziar Institutzioko zuzendari orokorraren destituzioa eskatzen dugu; baita ere Carabanchelko zuzendariarena, eta Madrileko masakrearen arduradun guztiena.

Gainera Madrileko borrokaren arduradun bakarra Gobernua eta beronen diktatorial loturak direla agertzen diogu euskal eritzi publikoari"

Ondoren, komunikatuak Gobernuaren intentzio maltzurak salatzen du. Alegia COPEL-ekin elkar hizketetan hasi ordez, bere suntsitsea eta desegitea erabaki du; hor daude zaurituak eta zigorrak. Zuzendaritzak COPEL-en buru direnak aurkitu nahian dihardu; hor dugu Daniel Pons "cabeza de turco"tzat hartu dutena. Baina COPEL-en ez daude gidariak; COPEL guztiak gara "diote. Eta horrela darraio komunikatuak.

"Euskal intelektualgoari dei egiten diogu, "Amnesty Internacional", IVAC, Zuzenbide Fakultate, Abokatu eta Prokuradore Kolegio eta abarri. Dei egiten di-

ogu ez ditzaten ahanztz (ezin bait dituzte ahanztzi) beste tokitara trasladatuak izan diren Madrileko lagunak, zapalkuntza larria jasan beharko duten lagunak.

Giza eskubideak kontutan ez diren lekutan gainera.

Dei egiten diogu, halaber, euskal klase abertzaleari eta herriaren, langile herriaren interesak defendatzen dituzten alderdi demokrateri".

Parrafo eder bat dator ondoren. Presoen askatasun gosea aipatzen dute; herriarekin batera guztienak diren erreibindikapenen alde borrokatzeko nahia. Eta exenplu eta eredutzat euskal gudari abertzaleak jartzen dituzte; eskerrak ematen dizkie COPEL-en sortu duten kontzientziagatik.

Bestalde Martuteko COPEL-ek azken ekintzetan parte hartzerik ez duela izan dio jasan behar izan duten errepresioagatik (bere elementu konzientzienetate-tan gainera) eta "Martutenen ehuneko 50, 18 urtetik beherakoak direlako" hauen borroka maneiatuak zenaren inpresioa emango lukeelako.

Euskal Herria, COPEL-ekin solidari-tatea.

Gora COPEL-en askatasuna.

ZOKORATUEN HITZA

Carabanchelen preso eta zigortua dagoen semeari amak bidalitako gutuna

Seme maitea:

Zein luze diren egunak Moratalazko parroki honetan! Atzo bonba bat ere iragarri ziguten. Baina heriotzak gehiago balio du zu oportunitate gabeko sofrimenduan ikusteak baino. Justiziak ahazturik, nora ezean ibiltzen zerate Salesa Tribunal-lean, barroteen atzean, edo "Dirección General de Seguridad"-ean edo espetxe eta penaletan. Flor de Lys-en denboran bezain sinaltuak bizi gara. Denbora madarikatuak!

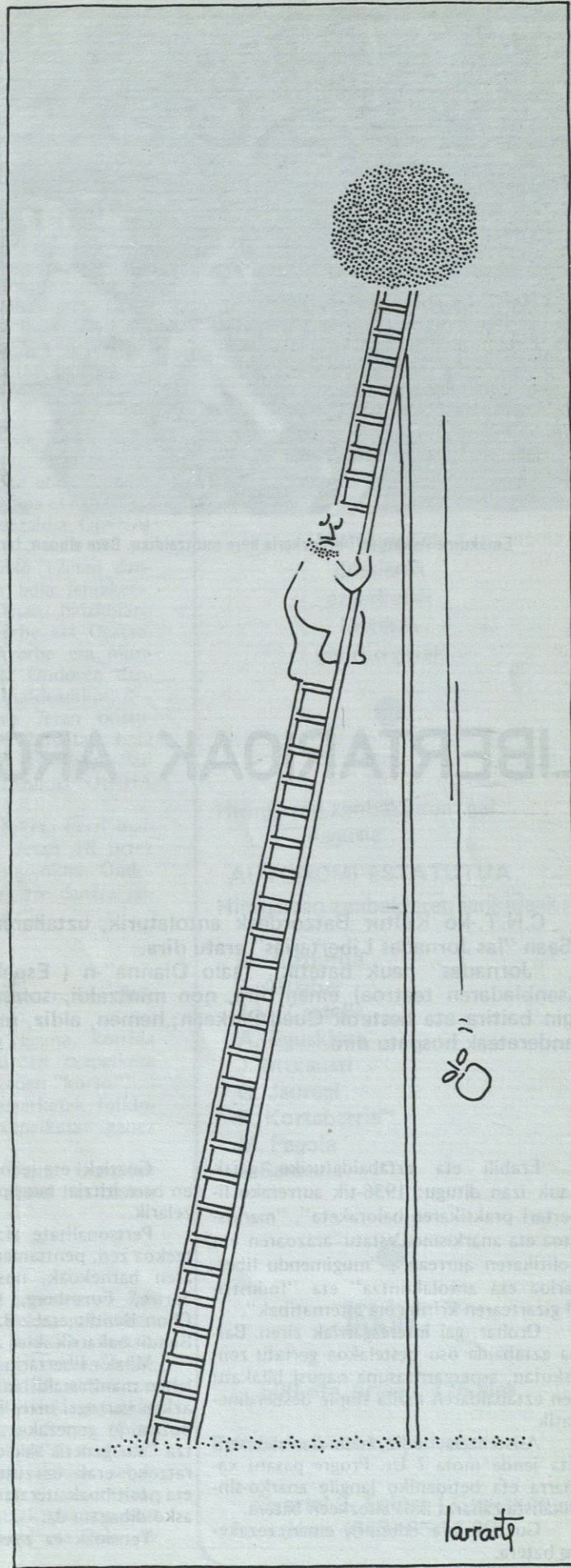
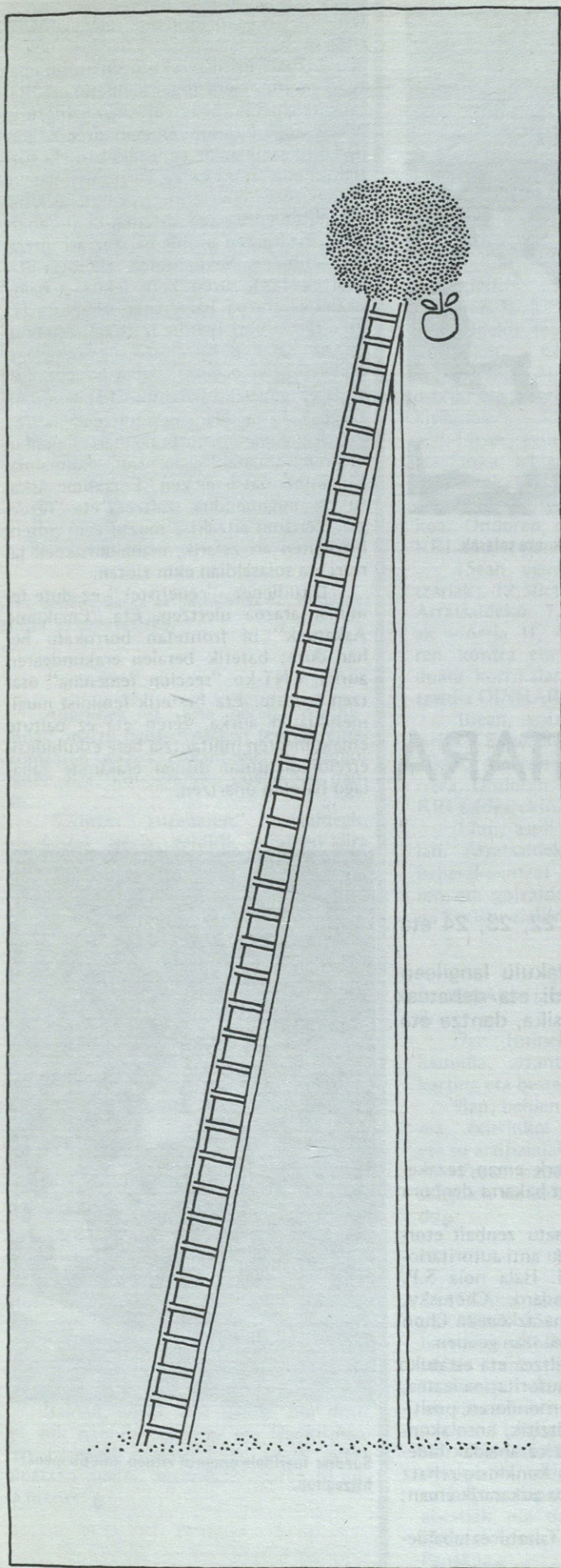
Indulto bat eskatzen dugu eta egurrez eta ehundaka egunezko zigor gelarekin ixiltzen gaituzte (enfermerian hil den Alejandro Cesaren kasua 1972-eko Martxoaren 29ko anfetaminarena ahal da?).

Giza eta justua den tratua eskatzen dugu. Munduko umilak gare-lako, mendeetako opresioaren aurka borrokatuz. Zu, ene seme, balent izan zure etorkizuna defendatuz. Arriskuak bost ajola. Polizien eta funtzionarioen soldatak askoz haundiagoak dira lantokietan eta langilei ematen zaizkienak baino. Zertarako? Hiltzeko. Langabezian daude-nak ogia eskatzen dutelako preso daudenak justizia eskatzen dutelako. Guztiok libertatea eskatzen dugulako.

Ene seme, abereki tratatua eta ahaztuta zauden hori. Zutitu eta iraganaren gainetik ibil zaite. Zu zigor geletan, ni Moratalazko parroki-an enzerraturik, eskuz esku gure egoeraren ignominia hil dezagun.

Hainbeste maite zaituen amak.

(Moratalazko parroki-an enzerratua zegoen ama baten gutuna, Carabanchelen preso eta zigor geletan sartua zegoen semeari. Opresio eta injustiziaren aurka borrokatzeagatik justizia eta libertatearen alde borrokatzeagatik honelako kondiziotan aurkitzen zen semeari) 1976garrengo Abuztuaren.

"Emakume Askatuen" ordezkaria bere mintzaldian. Bere alboan, farrak eta solasak.

LIBERTARIOAK ARGITARA

C.N.T.-ko Kultur Batzordeak antolaturik, uztailaren 22, 23, 24 eta 25ean "las Jornadas Libertarias" eratu dira.

"Jornadas" hauk batetik "salo Dianna"-n (Espektakulu langileen Asanbladaren teatroa) eman dira, non mintzaldi, solasaldi eta debateak egin baitira eta bestetik Guell Parkean; hemen, aldiz, musika, dantza eta tendereteak ospatu dira.

Erabili eta eztabaidaturiko gaiak hauk izan ditugu: 1936-tik aurrerako libertari praktikaren baloraketa, "marxismoa eta anarkismoa'estatu arazoaren eta politikaren aurrean", "mugimendu libertarioa eta antolakuntza" eta "Industrial gizartearen kritika eta alternatibak".

Orohar, gai interesgarriak ziren. Baina eztabaida oso bestelakoa gertatu zen; askotan, aspergarritasuna nagusi bilakatu zen eztabaidaren maila sinple desberdinegatik.

Asistentzia, aldiz, haundia izan zen. Eta jende mota? Ut. Progre pasatu xamarra eta betidaniko langile anarko-sindikalista zaharra ikus zitezkeen batera.

Guztiek eta edonork eman zezaketen batera.

Guztiek eta edonork eman zezaketen bere iritzia, mugapen bakarra denbora zelararik.

Pertsonalitate afamatu zenbait etortzekoa zen, pentsamendu anti-autoritarioaren barnekoak, noski. Hala nola S.P. Sartre, Fuzesberg, Godard, Chomsky, Chon Bendit etab. Baina azkenean Chon Bendit bakarrik ikusi ahal izan genuen.

Milaka libertario biltzea eta estatuko lehen manifestaldi antiautoritarioa izatea, azken berrogei urte ilun ondoren, positibotzat joenezake. Aitzitik, antolakuntza "siu generis"-ak eta eztabaidak bideratzeko erak ez zuten konklusio zehatz eta positiboak ateratzeko aukararik eman; asko dibagatu da.

Tensioak ez zuen faltatu eztabaide-

tan, "Anarkist ortodoxua" gehiegi nabaritu zen.

Zerbait kritikatzeko orduan, bi aipatuko genituzte eta gogor kritikatu ere. Bata katalanaren "ahaztea" dugu. Inork ez luke esango Catalunyan egin direnik "jornadak"; gaztelaniaz egin dira hizketa guztiak... edo frantsesez. Parregarri dateke bere burura "libertario"-tzar duteneek nazionalitateen arazoa sistematikoki "ahaztea", estatuaren problematikaz ari direlarik, adibidez. Sexualitatea, ekologia eta abarrek izan zuten bere lekua...; baina nazional arazoa baztertuta, ahaztuta (?) utzi zen. Cohn Bendit izan zen espainolez ez kalanez hitzegiten ez zekielako eskusatu zen bakarra; baina hangoa ikusirik ez gintuzke harrituko katalanez hitzegin balu gaztelaniara itzultzeak.

Katalanaren arbuia ketari emakumearen arazoak egin zion konpainia. Emakume bat irten zen "Emakume Askatu" en mugimendua azaltzera eta "luzee-gia" zenaren aitzakiaz moztu egin zioten; hitzegiten ari zelarik, mahaiburukoek jarri eta solasaldian ekin zioten.

Dirudienez, "cenetistek" ez dute feminist arazoa ulertzen. Eta "Emakume Askatu" bi frontetan borrokatu behar dute; batetik beraien erakundearen aurka, CNT-ko "seccion femenina" osatzen baitute. Eta bestetik feminist mugimenduaren aurka, zeren eta ez baitute emakumearen militantzia bere eskubideak errebindikatuko dituen erakunde zabalago batetan onartzen.

Suediar marinela ezagutu zituen kolektibapenez hitzegiten.

Cont Bendit: Barka ez gaztelaniaz ez Katalanez mintza ez naitekeelako.

Anarkoek ez dute beren "machismo" onartu nahi—Anarkist teoriak emakumearen arazoa, enkantamendu magiko batez ala?, konponduko duelakoan dau-de.

"Ekintza zuzenaren" partaideak, anarkistak alegia, geldirik geratzen dira kasu honetan, eta nazional arazoarekin beste hainbeste.

Orohar, "Jornada" hau oso markaturik geratu dira beren antolatzaileengatik (normala denez, noski). Horregatik ez dira, zenbaitek uste zuen bezala, teoria eta praktika antiautoritarioaren estudio komunbatu egiteko egunak izan.; aldiz, CNT 36-an izan zenaren eta bere kolektibapen afirmatuen propaganda bilakatu dira. Ez dira ere onartuak izan, inolako modutara, marxismoa eta mugimendu antiautoritarioaren arteko nolabaiteko hurbiltze intentuak.

Euskadun bat komunismo libertzioaz mintzatu zenean, txistu egin zitzaion. Ez zen errespetatzen. "Anarkist ortodoxatik" at egon litekeen iritziz oro. Kontraesan bat badirudi ere, heziketa autoritarioak bere pisua eta garrantzia du bere burua antiautoritarioratzen duen inoren-gan ere. Antiautoritarismoa praktikatu egin behar da, ez da aski nork bere burua horrelakotzat jotzea, ez daude formula magikoak, hor dago gakoa.

Bainan, noski. Hor daude, hor ditugu, guk nahi ez baditugu ere, frankismoaren berrogei urteak. Ezta, inork gutxi aipatzen duena, autoritarismoaren bi mila urteak! ●

Jaiak

ZERAINEN, "Jasokunde Andre Mariaren jaiak": abuztuaren 13an, arratsaldeko 4etan "intersocial" aspil-tiroketa. Gaueko 10,30etan bertso saioa: Agirre, Mattin, Lazkao-txiki eta Etxeberria. Ondoren trikitilariak.

14ean, eguerdiko 12etan bola eta toka lehiaketa. Arratsaldeko 7etan sokatira, gazte eta ezkonduen artean, txinga jokoa eta ahari jokoa. Ondoren dantzaldia OINHARRI taldearekin.

15ean, eguerdiko 12etan dantzariak; 12,30etan bola lehiaketa. Arratsaldeko 7,30etan haizkolariak —Arria II, Ayerbe eta Otazaren kontra eta Ayerbe eta Munduate korrikalariak. Ondoren dantzaldia OINHARRI taldearekin.

16ean, goizeko 7etan txistulariak. Eguerdiko 12,30etan bola jokoa. Arratsaldean asto zinta karrera. Ondoren dantzaldia OINHARRI taldearekin.

17an, aspil tiroketa herri mailan. Arratsaldeko 7etan 18 urtez beharagoentzat bola jokoa. Ondoren eta goizaldera arte dantza saioa "txistu elektrikoz" ●

BAIONAko jaiak abuztuaren 3tik 8ra:

7an Iruineko eguna, korrida haundia, arrantzaleen txapelketa karting eta beste; gauen "korsu".

8an, behien lasterketak, folklorea, txirrinkol txapelketaz gauzez eta su artifizialak.

Festa hauen zehar Ikastolak sanguich saltzeko stand bat izanendu. ●

LEITZAko jaiak, abuztuaren 7an eta 10etik 15era. Pelota partiduak, harrijasotzaileak, sokatira, bertsolariak, entzierroak, zezenfestak, txarangak, dantzaldiak. Biarritzeko Plaza berri pelotalekuan, abuztuaren 11an, gaueko 9etan, "Maison des Jeunes et de la Culture" delakoaren aldeko jaialdia: lehen zatian, txalaparta, txistua, txirula, abestiak eta dantzak; bigarrenetan Maite Idirin, Xeberri eta Peio eta Pantxoa. ●

JAKIN

EUSKAL KULTUR
ALDIZKARIA

10 urte debekaturik egon ondoren
berriz plazara !

Hiruhilabetez behin
argitaratuko da.

Monografiak
dossierak
azterketak
kritikak
gaurko gaiak

Hirugarren zenbakiaren gai
nagusia :

AUTONOMI ESTATUTUA
Hirugarren zenbakiaren lankideak :

M. Aizpurua
J. Altzibar
J.M. Castells
A. Eguskitza
J. Intxausti
G. Jauregi
P. Kortabarria
M. Pagola
I. Sarasola

JAKIN

500 pta. urtean. 175 alea

Eskabideak eta harpidetza:

Cuartel 2- Tolosa (Gipuzkoa)
tlfno. (943) 65.11.06

27an, Egiakoek Udaletxea okupatu zuten.

SALIA EGIARENTZAT

Etxe bat bazela hutsik eta abandonaturik ohartu egin ziren duela urte bete, iazko abuztuan, Egia hauzoko biztanleak. Etxe horren beharra planteatu zen hauzoan egin asanblea batzuetan, Egia, Donostia inguruko haurorik aiantziena bait dateke. Zerbitzu arloan bertako guraso eta gazte batzuen artean haurtzaindegi bat badute eta Villa Saliaren eskakizuna bertatik sortua da batik bat, oraingoz haurtzaindegia, prestaturiko areto batetan bait dago.

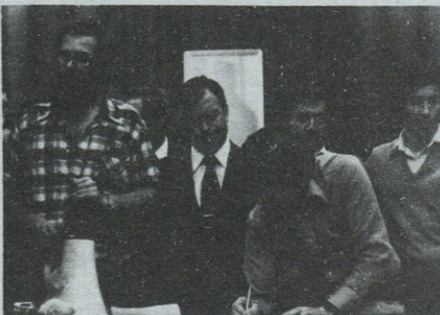
Villa Salia utzita zedukaten aspaldian osasunaren kontrako foko nabarmena zelarik hauzoaren erdi erdian. Bertan zikin eta zakarrez gainera, esibizionismoa, prostituzioa, ijito eta eskaleen lo leku, arratoi eta antzerako guztien bazka leku eta abar luze batez mintza daiteke, bertako haurrentzat izan zitekeen arriskuaz aparte.

Lehen asanblean, INP (Instituto Nacional de Previsión) zela Villa Salia horren jabe jakin zuten. Talde batek Villaren jatorria arakatu zuen. Etxea botikari batena izanikoa zen. Honek, utzi egin zuen etxea, oraindik ere botikak ere aurkitzen direlarik. Instituto social de la marina delakoak erosi zuen ondoren baina ez zuen ezertarako erabili. Kontutan har, Instituto honek erosi zuenean, AGOTE zela alkate Donostiako Udalan eta aldi berean marinako erakunde horretarako delegazioko zuzendari zela.

Geroztik, "Obra 18 de Julio" delakoak erosi zuen eta azkenik INPk eskuratu zuen, beste erakunde hori deuseztatu zenean.

nean. Udalarekin mintzatu ziren hauzoak eta erantzun guztia hau izan zen: Udalak erosi lukeela etxea baina erlazio txarrak zituela INPrekin eta ez zela keela ezer ere egin.

Biltzarre batetan etxea "hartzeko" erabakia onartu zen. Aste betez egon ziren EGIako hainbat jende Villa Salian

"Udala, Madrid baino urrutiago dago Donostiako herritik".

HERRIGINTZA

sarturik, etxearen hiru bizitzetatik, bi erabat garbitu zituztelarik. Poliziak kanpora jaurlti zituen eta INPk 150 mila pezetaxahutu zituen etxearen ate eta leihoak oro hersteke. Bestearen etxeaz jabetzeagatik denuntziatuak izanen zirenen amenazoak ere jasan behar izan zituzten. Geroztik, haurtzaindegiaren inguruan ordezkarik batzu hautatu ziren behar lekuetan gestioak egiteko. Udal eta INP artean denbora luzez ibili ondoren, arazoa "materia erreserbatu" bihurtu zutela eta Gobernadorearengana jo zuten, baina idazkariarekin besterik ezin izan ziren mintzatu. Gauzak honela utzi egin zuten, orain bi hilabete arte.

Inor ohartuko ez zelakoan

Donostiako egunkarietan ohar ttiki bat azaltzen zen uztailaren lehen egunean. "Se subasta una villa, camino de Jai Alai, perteneciente al barrio de GROS". Haurtzaindegiaren bilera batetan ohartu ziren Gros-eko etxe hori, Villa Salia besterik ez zela. INP, Gobernu Zibilera eta Udaletxera bidali ziren ordezkariek, hauzoan biltzarreak eta propaganda egiten zituztelarik. Ordezkariek erantzun batzu lortu zituzten: Udalak zioen INPrekin mintzatuko zela, hitzarmen bateta iristeko asmoz, baina etxeak balio dituen 8.000.000 pezetak ez zituela ordainduko piskanaka ez bazen behintzat. Are gehiago; udalak proposatzen du Gobernadorearekin hitzegitea subasta gertzeko presio gehiago egin dezan. Hurrengo egunean Gobernadorearekin mintzatu eta honek INPko zuzendariari hotsegin zien, Donostiara eta Madrid-era. Subasta gera eraziko zutela agindu zuten.

Alkateak orduan, arazoa gainetik kendu nahiz, "mutualides laborales" delakoak aloka zezala haurtzaindegiarentzat proposatu zuen. Ordezkariek indar egin zitoten eta azkenik, udalak erosi zuela agindu zuen. Uztailaren 20an, ordezkariek honetaz informatzen ari ziren bitartean Egia Hauzoko biltzarrean, Villa Salia subastatzen zen, ez alkate eta ez gobernadore ez zelarik hara azaldu nahiz jakinaren gainean egon. Etxea 8 milioitan, Coca Larrea jaunari saldu zitzaion.

Biltzarre bat eratu zen uztailaren 22an. Bertan erabaki zen igandez, manifestazio bat eginen zela, bai eta sentada ere. Halaber hiri zergak ez zitzaizkiola udalari ordainduko harik eta Villa Saliaz erantzun bat eman arte.

Igandez egin zen esan bezala. Bertan Gobernadoreari, Alkateari eta Coca Larrea jaunari hotsegin zitzaizen hilaren 27rako, udaletxean bildu eta egoera aztertze-ko eta erabaki batzu hartzeko.

Udaletxea indarrez hartu behar

Asteartez ez zen hiru jaunotatik bat ere azaldu, 7,30etan manifestazioa, EGIAtik irtiten zen eta 8etan iritxi zen

Igandean, 24ean, egin zen manifestazioan Gobernadoreari, Alkateari eta Coca Larreari hotsegin zitzaizen hilaren 27rako.

Udaletxearen parera, Alkaterik ere ez zen. Honen orde, teniente alkate bat bazen, Muñoz Mugica jauna. Ordezkaritza bat igo zen bere bila baina ez zuen behe-
ra jeitsi nahi. Biltzarrean sartzea erabaki zen orduan.

Atea hertsirik zenez gero, hautsi egin behar izan zen. Alkatea bilatu eta entrebista "kontzeditu" egin behar izan zuen. Hauzokoek eta alkateak erabaki zuten hurrengo egunean pleno baten egitea eta alkateak onartu egin zuen atearekin gertaturikoa.

Haatik biharamunekoa prentsan alkatearen ohar luze bat agertu zen egin ziren hausketak salatuz.

Asteazkenean, 27an, manifestazioa EGIAn hasi zen ohi denez, baina oraingo honetan, Duque de Mandas kalean poliziak eta munizipalek bidea itxi zieten eta munizipalek esan zuten ez zegoela plenorik, udalak etxea erosten zuelako eta ados etorri zirelako INPrekin. Manifestazio ez zen horregatik geratu eta udaletxean inor ez zela esan ondoren, sartzea erabaki zuten. Munizipalei, sartzera zihoaztela esan ondoren atea zabaltzeko eskatu zieten. Horrelaxe egin zuten munizipalek, eta ez zen aterik hautsi.

Etxe bat bazela hutsik eta abandonaturik ohar-tu ziren duela urtebete.

Udalaren barruan, prentsan agerturiko alkatearen adierazpenari erantzun bat egin zitzaion. Poliziak orduantxe udaletxea inguratu egun zuen eta "Fuerzas de Orden Publico" delakoaren Teniente Coronela azaldu zen, bileraz zegoen areto-
ra, udaletxea sutan zegoela hotsegin ziotelako etorria zela adierazi zuelarik.

Dena normaltasunean ikusiz, INP atzera egiten zela eta Udalak erosiko zuela Villa Salia esan zioela Gobernuak adierazi zuen.

Alkatea ekar zezala eskatu zitzaion koronelari. Halaxe egiten du. Alkateari eskatu zitzaion uka zitzala prentsan esan zituenak. Halaxe egin zuen. Pape-rean zina zezala etxearen erosteko asmoa eta aste baten pleno bat egin zezala arazo guztia bukatzeko.

Legezko bideak agortu genituen

"Oraingoz ez dakigu bene-benetan nola bukatuko den Villa Saliaren arazoa" esaten digute Egiako gazte batzuek. "Badakigu haatik, legezko bideak agortu egin genituela eta indarrezko presio bate-tara iritxi arte ez genuela ezertxo ere lor-tu". "Ziur gaude une honetan, hauzogu-
ztiaren mobilizaziorik eman izan ez ba-litz, Villa Salia saldurik eta ondo saldurik egonen litzatekeela".

Prentsaren jokabidea ere salatu nahi dute hauzokiok. "Salbajismoaz eta antze-koez mintzatu dira. Are gehiago, Egiako arazorik eta Villa Salia-ren konturik ora-intsu arte ez dute sekulan aipatu. Orain bai. Sensazionalismo kutsu nabarmenare-
kin gainera".

"Udala, argi eta garbi ikusi dugu, Ma-drid baino urrutiago dago, Donostiako herritik".

Hauk dira EGIa hauzoko jende ba-tzuen iritziak. Azken orduan, nahiz al-kateak promesa ugari egin duen, ikuste-ko dago Villa Salia behin betirako EGIa-ko haurtzaindegi eta kultur areto bihur-tzen den ala ez.

ESTEPAN ALDAMIZ-ETXEBARRIA

**aurrezki kutxa
ziurtasuna
eta geroa**

**CAJA DE AHORROS
MUNICIPAL
DE PAMPLONA**

Udako euskal unibertsitatea

U.E.U.-an ikasle eta irakasle . Batzu bi egunetarako edo joan dira bakarrik. Horietatik ehuneko 24,5 euskaldun berri izan dira.

U.E.U. Zifratu (portzentaia)

Aurten Iruineako "Larraona" ikastetxean ospatu da Udako Euskal Unibertsitatea. Iaz Uztaritzen ospatu zen. Eta lehengo urteetan Uztaritz, Donibane Lohitzun eta Baionan. Iruinean zati bat bakarrik egin da. Hone-taz gainera beste ikastaldi batzu izan dira: Donostiako Santo Tomas Lizeo-an eta Berrizko Merzedarien Ikastetxean. Irailean ikastaldi batzu egongo dira Lexoako Unibertsitatean. Gu Iruinean izan denaz arituko gara.

Bostehun eta hamaika klase desber-din eman dira. Gainera berrogei mintegi izan dira; hamairu mintzaldi (tribuna bezala); antzerki bat eta bertsolari jailadi bat, Bestalde, kirol lehiaketak antolatu dira. Lana bederatziastan hasten zen, egu-erdirarte. Ondoren bazkaldu, "Larrao-na"n bertan. Hiru t'erdietan berririo klase-ak. Arratsez mintegiak zortzi t'erdia arte. Afal ondoren, tribuna.

Aurten, lehenengo aldiz, apunteak pu-blikatu egin dira. "B" mailarako ikastaro-an hiru liburu; eta "D" mailarako ikasta-roan beste hiru. Baita ere beste gaitako apunteak: Linguistika, Filosofia, Kimika, Ekologia (hiru liburu), Algebra, Medi-kuntza, Natur Zientziak, Literatura, Kimika, Kalkulua eta Fisika. Talde politi-koak gutxi mugitu dira. LAIA-bai, ESB eta EIAK bakarrik saldu dituzte kazetak. Olariagak muralak egin ditu eta exito handia izan dute. Batez ere hauek: "Emetasuna" "Zeruko Orgia", "Larrua-ren Deia", eta "Egin dezagun Egin" firmakoak.

Antolatzaileek inkesta bat egin dute. Larehun eta zazpi ikasle erantzun dute. Beren preferentziak orden honetan zeu-den: "D" maila, "B" maila, Linguistika, Literatura, Ekologia, Kimika, Algebra, Fi-sika, Arteak, Kalkulua, Soziologia, Pedago-gia, Politik Zientziak, Geografia, Medi-kuntza, Sikologia, Historia, Filosofia, De-retxoa, Ekonomia, Nekazaritza, Natur Zientziak, Langile Mugimendua, Komu-nikabideak. Noski "D" maila prefentzia baino, beharra izaten da.

Kontenidua aldetik, ez da aurrerapen haundirik izan. Ahulena hauxe izan da: klaseetan irakasleen irakurketak entzu-tea. Irakaslea aktiboa da eta ikaslea pasi-boa.

Miranderen "Borrero," egik hire lana" oso sartuta seukan zenbait irakasle, non-bait.

Guztitara, larogeita hemeretzi irakas-le aritu dira. "Gratis et amore", U.E.U.k ezin du pagatu eta. Lehengo urtetako ira-kasle asko ez dira etorri. Zergatik? Jen-de berriari toki egiteko. Martin Orbek hauxe esaten zigun: "Euskal Unibertsita-tea urte guztian izanik, denontzat dago tokia". Aurten ez dira "Betiko" irakasle-ak azaldu. Irakasle berriak ikusi ditugu.

Bostehun eta hiru egon dira matriku-latuta. Baina zazpirehun inguru bildu dira

Mintzaira	Sorterria
G-45	G-42
B-35	B-38
N-12	N-17
Lapurtera-2	A eta Iparrald.-5
Batua-12	
Langileak	Adina
Ikasleak-42	20 urtetik behera-25
Irakasleak-34	20/25 artean-35
Langileak-20,5	25/30 artean-21,5
Langabetuak-3,5	30 urtetik gorra-18,5

Emakumeak ehuneko 49 izan dira; iaz baino gehiago. Gizonek ehuneko 51 Bestalde, ehuneko 74 ezkongai dago, ehu-neko hogeia ezkondua eta

MARXISMOA ETA NAZIONAL ARAZOA ETA...

Marxismoa eta nazional arazoak mahai-inguru bat izan zen. Mahaian: Paulo Iztueta, Jokin Apalategi, Beltza eta Joxe Azurmendi. Presentadore: J.M. Larrazabal. Mugimendu Komunista nazional arazoaren aurrean azaldu zuen Apalategik. Beltzak nazional arazoa eta anarkismoa aztertu zuen; ekologiaz ere hitzegien zuen eta komunist alderdien atzerakoi-tasunez. Gero, Azurmendi eta Iztuetak ohar batzu egin zituzten. Laurok marxismoaren kri-tika egin zuten. Beltzak kritika libertarioa. besteak errebisionista nahiz bestelakoa.

Arazoa honetan zentratu zen: entzule batzuek marxismo-leninismoaren legitimitatea errebindikatzeko zuten. Mahaiakoe, berriz, mespreziatu.

Entzule horiek hauxe esaten zuten: euskal esperientzia, marxismoaren nazional teori-aren konplementu da. Horregatik ezin da marxismoaren kritika generala traslatatu. Mahai-koek, berriz: marxismoaren nazional teoriarik kritika zalantzan jarri zuten. Eta marxismo-le-ninismoa ere bai. Beltzak hau esaten zuen: leninismoak estatu modernoak eusten du: sistema ez du desgaiten.

Beste gaiak baztertu egin ziren. Batek, ezker abertzalearen batasunez galdetu zuen. Eta Beltzak interklasismoaz, eta barne klase borrokaz, erantzun zuen. Emakume batek emaku-me arazoak galdetu zuen. Erantzunak. Joxe Azurmendik: ez dut emakume arazoak pentsatu Zergatik? Egunak 24 ordu dituelako. Eta gai asko daude pentsatzeko. Beltzak: emakumea askatu egin behar da. Gero esplotatu guztien bururara inkorporatu. Eta abar.

Jokin Apalategik: Beltzarekin ados, fundamentalenean.

Paulo Iztuetak: ados, noski.

Guztiak harriturik geratu ziren; erantzun askoren miseriagatik.

Eta J.M. Larrazabal: emakumeaz galdetzea, meteorologiaz galdetzea bezala da. Istilua ondoren... Teloloia jautsi zen.

TITULITIS

U.E.U.an "titulitis" giroa egon da. "B" eta, batez ere, "D" mailako ikastaroan izan dira ikasle gehienak. Azkenean esamin bat egin behar zuten. Beste sailetan funtzionamendua oso eskasa eta desiguala izan da. Linguistika eta Ekologia salbu. Ondorioak negatiboak izan dira azterketa eta ikerketarentzat. Titulitis honek U.E.U.ren giroa zeharo markatu du.

ehuneko 6 alargun eta elkartu. Bizkaitarren portzentaia haunditu egin da, arratiar asko egon da. Langileak gutxiago egon dira.

Iparraldean abandonaturik egon da. Ikasleen artean ez da propagandarik egin. Eta irakasle gutxi egon da: Davantek mintegi bat zeukan nekazaritzaz. Manex Goienetxe, Landart, Xarriton, Harlouxet eta besteren bat bakarrik azaldu dira. Lau probintzietako Unibertsitatea izan da. Hurrengo urterako Euskal Unibertsitatea nahi dugu.

Amaitzeko

Profesional kolejiokin harreman gutxi izan da. Egon dira SIADECO, ARANTZADI, ELHUYAR; baina Arkitekto Kolejioa ez, eta besteak ere ez. Gainera zenbait gai ez da planteatu: Hirigintza eta Hauzo Mugimendua, Munizipal Hauteskundeak, Herri boterea, Irakaskuntzarako hautabdeak... eta teatro eta zinema.

Tribuna sailean, berriz, gai erraz batzu falta izan dira, Estatutuak (bai ala ez zer motako estatutua, Kimu-Berriren aurreproiektua, Jakin-3...), politik alderdien legeztapena, euskara eta politik alderdiak, Ekologiaren erabilerak, preso sozialen amnistia, etab.

V. UDAKO EUSKAL UNIBERTSITATEAREN AGIRIA

1977ko uztailaren 18tik 30era Iruinean boskarren aldiz bildurik U.E.U.hau egin dugunok honako puntuok aditzera eman beharrean aurkitzen gara Euskal Herri osoaren aurrean: 1- Orain arteko U.E.U. etan agertu ditugun manifestuak ontzat ematen ditugu eta haietako gai guztiek zutik eta indarrez diraute.

2- U.E.U.ren ardatza betidanik Euskal Unibertsitatearen aldeko eskakizuna izan da, beronen ezaugarri nagusiak hiru puntuotan biltzen ditugularik: unibertsitate nazionala, herritarra eta euskalduna.

3- Unibertsitatea ez dugu elite batenitzako erakunde bezala hartzen. Gure Euskal Unibertsitateak kultur erakunde orokor bat izan behar du eta beraz, gure herriko kultur bizitzaren guztia bere gain hartu eta dinamizatuko duen zerbitzu; ikastoletatik hasi eta goi mailataraino.

Era berean, U.E.U. ere, bere apaltasunean, saiatuko da hau egia bihurtzen eta bere proiektzioa zabaltzen urtean zehar gure herrietan horretarako eskuartean dituen bitartekoak oro Euskal Herriko erakunde guztiei eskainiz. Geure egiten ditugu, beraz, orain jasaten ditugun hainbat berezketaren zantzaile desegitearen aldeko ahalegin guztiak. Bereziki, eskulan eta burulanaren arteko berezketak, gizon-emakume, ikasle-irakasle eta abarren arteko berezketak eta banaketak.

4- Euskal Herrian gero eta nabarmentzen ari da Euskal Unibertsitate honen beharrezkoa. U.C.U.k uste du ordua iritsia dela Euskal Herriko kultur indar guztiek elkar hartuta behar eta nahi dugun Euskal Herriko kultur indar guztiek elkar hartuta behar eta nahi dugun Euskal Unibertsitate honen proiektua beren gain hartzeko. Horretarako, debate zabal eta errealtate konkretu bateruntz eramango gaituen Kongresu bat eartzeko premia adierazten du. Bide batez, U.E.U.ren Idazkaritza prest dago iniziatiba honen bilgune izateko.

5- Aurtengo U.E.U. honek erabaki du beste urrats bat gehiago ematea bere instituzionalpenari begira, hain zuzen beharrezko ikusi du bere zuzendaritza Kontseilu batez osatzea. Oraingoz Idazkariaren ondoan behin behineko Ba-

tzorde bat moldatu da, azaroaren 1erako Kontseilua sortu beharko duena. Kontseilu honen egitekorik nagusienak besteak beste, U.E.U. ren araudiaren aurreproiektua prestatzea eta gorrango aipaturiko Kongresua bultzatzea izango dira.

6- Salatzeko kontua da, bestalde, euskal kultur erakundeek - U.E.U. tartean delarik - pairatzen duten egoera larria diru gabezia dela eta. Benetako instituzionalpen bateruntz joan behar dugularik, erabat lotsagarri deritzagu aurrean, urtero bezala, diru arazoarekin gertatu denari. Hortaz, uste dugu Euskal Herriko diru iturriak beren esku dituzten erakundeak beharturik daudela egoera honi erantzun egoki bat ematera.

7- Salatzeko dugu, baita ere, Euskal Herriko unibertsitate mailan sofitzinen duen zapalkuntza sakabanatzailea. Hor ditugu Euskal Herriaren gainetik beren interes pribatuak erortzen dituen hainbat erakunde, baita ere probintziakeria hutsa defendatzen duen zenbait pertsona eta talde.

U.E.U.k beraz, Euskal Unibertsitatearen aldeko burrukan lehen eta derrigorrezko urrats bezala zerauk kontsideratzen ditu, unibertsital barruti bakarra eta Euskal Herriko Unibertsitatea. Barruti horrek erabat autonomia behar du izan gestioari, finantziabideari eta programaketari dagokionez, zorrazkigun fakultate berri guztiez osatua, eta Iparraldeko unibertsital zentruetara lotura berezi batez uztartua.

8- Euskal Herriko indar politiko guztiei dei berezi bat egiten diegu gure helburu eta bideen aurrean beren irizpidea eta jarrera ageri dezaten eta halaber Euskal Herri osoarekin batera U.E.U.k bere egiten duen amnistia eta autonomiaren aldeko burruka aurrera eultzaz dezaten.

Iruinean, 1977ko uztailaren 30ean

LARENA KALERA

Iruinean, 1977ko uztailaren 30ean eta V. U.E.U.ren Batzarre Nagusian bildurik, euskal unibertsitarioak bortizki salatzen eta gaitzesten dugu atzo gertaturiko Xabier Larenaren detentzioa. Izan ere, gertakari honek behin eta berriro garbi zalatzen du Gobernua: hitz gozoak erabat gezurrezko eta maltzur direla.

Beraz, agiri honen bidez bat egiten dugu herri osoaren oihuarekin: LARENA kalera eta atzerritik itzulitako guztien normalizapena.

U.E.U.
Iruinea

EIBAT-en lehen urratsak

Uztailaren 14-ean EIBAT batasunak Bidarraienbiltzar bat egin zuen. Hemengo gazte batzu ziren beren azken erabakietaz mintzatzeko, eztabaidatzko elkarrekin ikertzeko. E.I.B.A.T., Euskadiko ikasleen batasuna, hila bete pare bat dela sortu zen eta irailaren hasieran EIBAT-ek biltzat bat, lizeora berriz itzuli baino lehen, egin nahi du.

Ikasle izatea pribilegiotzat hartua

Hor izan ginen heiekin elkar mintzatzeko zertarako ikusten zuten horrelako batasunaren beharra eta oraino nola lan egingen duten!

EIBAT-en sortzean aritu ginen, lehen lehenik frantses irakaskuntzaren kritika bat egin ziguten: nola irakaskuntza, sistima berezi baten fruitua zela, eta beraz, sistimaren zerbitzutan zela irakaskuntza. Horretaz gu beti ohartzen ez bagara ere. Gazte hauk lizeo eta unibertsitateak lanean aritzeko alortzat hartuak dituzte, zeren berak ikasleak izanik, borroka egin dezaketen lurraldeak hori bait dira! Bordeleko eta Pabeko unibertsitateetan ere EIBAT ezagutarazi nahi lukete; unibertsitate hauk Euskadin aurkitzen ez badira ere, euskal franko ikastera harat abiatzen direnez, gero toki hauk ez dira bazterrerat utzi behar.

Ikasle edo "lizeotar" baten baldintza ez da bizi bateko baldintza edo kondizioa bat (langile edo zurgin bat bezala); denbora batetako kondizio bat baizik da eta beraz ikasle izanen da probisionalki—denbora labur batez— eta hortaz gainera, ikaslea gizarteko pribilegiaturik den bat da. ez du bere egun—sariak irabazteko lan egin beharrik eta ikasterakoan, denbora franko du "pentsaketan" aritzeko edo beretzat baliatzen ahal du.

Ikasleen alienazioa

EIBAT euskaldun ikasleen indar bat jadanik bizi zelakotz sortu da. Lizeotan izan diren borrokak, lekuko; Bainen mugimendu horietan beren buruak euskalduntzat erakustea beti buruhausterik izugarriena zitzairen. Eta hori ganbiatzeko, euskal ikasleen koordinatze bat muntatu nahi izan dute. EIBAT-era sartzeak, euskal kontzientzi pixka bat eskatzen du eta: "Euskal Herriaren zerbitzutan izanen den irakaskuntza baten alde borrokatzeko prest direnak" "mugimenduan biltzen dira EIBAT insurmentio edo tramankulutzat baizik baliatuko dute — xede hortarat hel-treko.

Lizeoko ikasleen ikerketa batetaz ohartzen dira: kostan bainen bereziki Barneko Ipar Euskadin gazteak lizeiotan bi zapalkuntza, ez bada gehiago, jasaiten dute: lehenik kulturala, eskola eta lizeorart joanik euskal mintzaira ahazten dute eta

frantses zibilizazioa ikasi; euskalduna ukatzen ikasiz; Eta bestalde eskolarat joaten baldin badira, zaharrena ez direlakotz— eta beraz, istudioak segitzen dituzte— jadanik beren etxe eta lurraldetik kasatuak izanen direlakotz, beste aterabiderik ez dute —eta; Zapalkuntza hau ekonomikoa dela deritzagu. Zeren barneko ekonomiak ez bait du jende guztia herrian atxikitzen ahal eta familia batetatik beti gehienak etxetik jaltzen dira beste nonbaitera joan beharrean.

Barnean ere, katolizko edo girixtino pixua ere haztuna da. Erreligiozko eskola anitz bada eta, bixtan dena, esukaldun bere beterik. Behar bada hor irakasleak eta metodoak gogorrenak direlakoan, bainen horrelako lizeo eta eskoletan euskaldun militante gehienak atxemaiten ahal dira, berak zapalkuntza guztiak eraman behar dituztelakotz. Azkenik ikasle artean gehien alienaturik direnak, guti edo asko, euskaldun ikasleak beren herrian dira.

Eta ez dezagun ahazt euskal ikasleen artean ere bi kategoria dela: mutilak eta neskek. Barnean, tradizioak beti bizi, hamasei urtetik gora, neska batek sosa irabazi eta etxera ekarri behar du. Neska ainitz, ahal den denbora gutien pasatzen du eskolan. Neska bat unibertsitatean joaten baldin bada— gurasoendako sos anitz adierazten du: istudioak lujo bat bezala kontsideratuak dira, eta lujo horrek ez du deuseztat zerbituko, zeren neska esposatzeko eta etxe barruan ego-

teko bait da. Ikusten dugunez, neskek are sakonago alienatuak dira, bai emazte bezala eta bai euskaldun mailan, eta gehienetan neskek ez dute euskaldun mugimenduen beharra nabarmentzen eta ahalik gehien politikazko xedeak baztertzen dituzte. Beren zapalkuntzetaz ez dira ohartzen ere, biziki sakonki sartua delarik. Eta maiz euskaldun zibilizazioa ukatzen dutenak emazteak dira; alienazio haundiena beraiek pairatzen bait dute.

EIBAT-en helburu eta xedeak

Alienazio hauk errealtatatzat gogoa harturik EIBATek batez ere, euskaldun mugimenduen bidez, kontzientzia berri bat eman nahi du eta hortarako informazio kanpainak eramanen ditu. Lizeoko ikasleek biziki gaizki dira informatuak euskaldun arazoetaz. Mugimendu honek gazteak Euskadiko borrokarako gertutu nahiko lituzte; ez du bere burua alderditzat ematen eta ez ditu alderdi baten eskemak (programa bat taktika, bat, etab). jarraitu nahi; mugimendutzat jo nahi du, horregatik politikazko kontzientzia bat eman nahian arituko da. Ipar Euskadin ibili behar da, lan franko da egiteko, eta fite. Bere uestez zinezko irultzarako alderdirik ez da Iparrean, edo ez dute botere haundirik oraindino.

Lizeo eta unibertsitateko ikasleak mugitu eta ideal bat defenditzen dutela, sentitu behar du. Ez dute mundu hertsirik, berezi batean bizi nahi hots ez dute errealtatearekin hartuemanik; langileekin eta beste jendeekin harremanik praktikan jarri nahi dituzte, nahiz eta biziki zaila iduri.

Mugimendu gogor bate rakiki behar da; bainen ideologia zabal eta libro batekin. Hots lizeoko multzo batek ekingtza

Mugimendu gogor bat eraki behar da; bainen ideologia zabal eta libro batekin. Hots lizeoko multzo batek ekingtza berezi bat antolatu nahi duelarik; esku-bide osoz egin ahal izatea, eta ez beti eskubidearen eske ibiltzea.

EIBAT-en indar haundienak, informazioz beste, euskara eta mintzairaren mailan izanen dira, zeren legalezko agiriak euskarari buruz bait dira; bainen praktikan biziki guti aplikatuak. Euskararen irakaskuntza biziki gaizki antolaturik da; irakasle gutiegi; ikasleen ikaskiak direla ez jakiteak, irakasteko tenore ez egokiak etab.

Frantses irakaskuntzaren erreforma-ri ere politikazko posizio argiak hartzea. Bolada honetan, irakaskuntzaren ministra, Haby jaunak bere erreforma inposatzen ari da, horren kontrako borrokak ere altxatu behar dituzte.

Bainen EIBAT-en lehen lehen helburua beste euskaldun (eta ez euskaldun ere) ikasleen artean bere mugimendu berria aurkeztea eta EZAGUTARAZTEA da.

KUKUSU

EUSKARA UNIBERTSITATEAN SARTZEN ARI

Urteetan zehar euskararen alde eramane dugun burrukan, pauso handiak izan dira eskoletan: euskarazko irakaskuntzaren hasiera eta zenbait arlo berezitateak egiteko sortu diren mintegiak. Modu honetan, bakoitzak ahal izan duen moduan egin du lan, euskara zegoen zutotik ateratzeko.

Eta, dirudienez, hainbeste izerdik bere fruitua eman du, zeren euskararen egoera hobegotuz baitdoa egunetik egunera.

Orain lortu behar duguna, gure egin-tzen ofizialkuntza da, oztupoak guttitzeko eta ahalik eta leku gehienetara heltzeko.

Baina nahiz eta gure ilusioa handia izan, ezin dugu ahantzi, nahi duguna pausoka lortuko dugunik; honela, bada, beti egin behar duguna, hurrengo urratsa eman ahal izan den dugun momenturako dena pentsaturik eta prestaturik edukitzea da.

Honelako gaiak interesgarriak jotzen dituenarentzat, orain berri on bat dagoe-lakoan nago, zeren beste urrats bat emateko momentuan gaudela esan baiteke: Lejoako Zientzi Fakultatean, datorren ikas-turtean hasiko dira, lehenen ikasmailan prezeski, zientziatzko zenbait gai euskaraz ematen.

Hau nola lortu den jakiteko, hona heldzerako bidea nolako izan den ikusiko dugu.

Asmo hau sortu zenetik, Fakultateko ikasle euskaldunen beharrei erantzun egoki bat bilatu nahiz, Z. E.K.T.an eta Euskal Kulturaren Batzordean inkesta bat egiten hasi ziren, fakultatean lan egiten dutenen eritziak jasotzeko.

Inkesta hau miatzean zabaldu zen, pentsatzen zen baino beranduago P.N. N-en greba zela eta.

Nahiz eta inkesta hori unibertsitari guztien eskuetara ez heldu, nahiko ikasle- eta irakasle erantzun dute,

Inkesta hiru zatitan bana daiteke: lehena, euskararen ezagutzen mailari buruzkoa; bigarrean, irakaskuntza bilin-

gueraren aurreko jarrerakoa; eta hirugarrena, proiektu honen aurrekoa. Galdera zehatza alboan bazegoen lekurik bestelako ideia eta akatsak adierazteko ere.

Erantzunak era askotakoak izan dira. Batzu aurka agertu dira; beste batzuri berdin zaie egin litekeen; eta azkenez, gehienek proiektuaren aldeko jarreran erakutsi dute.

Erantzunak era askotakoak izan dira. Batzu aurka agertu dira; beste batzuri berdin zaie egin litekeena; eta azkenez, gehienek proiektuaren aldeko jarrera erakutsi dute.

Inkesta honen emaitzez baliaturik, talde batek egin egin dio proiektuaren asmoak zehazteari eta eman beharko diren pausoak antolatzeari.

Honela, bada, Fakultateko azken klaustruan txosten batzu aurkeztuak izan ziren; horik irakurri eta eztabaidatu ondoren, klaustruak ontzat hartu zuen ideia hori.

Baimena lortuz gero, antolaketak aurrera doaz zeren oraindik gauza asko baitago zehazteko. Dena dela, segurua da jadanik lehen ikasmailako talde batean (Bilogia edo eta Kimikazkoa) zientziatzko gaiak euskaraz ematen direla datorren ikasturtean.

Benetan berri pozgarria euskararen normalizatzea nahi dugunontzat.

Ea beste lekuetan ere honelako esperimentziak egiten hasten diren, honela, guztion artean, euskara maila guztietara sarerazteko eta Euskal Herriko jendea pausoz pauso edozein gaitan euskalduntzeko.

Ea azkenez euskara Euskal Herriaren benetako hizkuntza bihurtzen dugun!

MIREN ALDAMA

**kirolzaleen
zerbitzutan**

miner
donostia
☎ 41 22 72

comando txikia

HOTS!

Uztailak 12, asteartez, arratsaldeko Setan estrenatu zen Donostian Comando Txikia (Muerte de un presidente) pelikula, 1973ko abenduan Madrilen ETak hil homen zuen Carrero Blanco-ren heriotza-ren bilakaerari buruz. Filme hauen komentario bat egiterakoan, hain harriturik utzi gaitu, non hiztegia ere falta zaigun, pelikula gutxi ikus dezakegunok sarritzen ditugun pelikula "progreen" ingurutik zeharo kanpora bait dago.

Pelikula erdi dokumental/kronika, erdi argumental/fikziozkoa da. Parte bitan zatitzen da. Lehen sarrera ondoren, Carrero Blanco-ren pertsonalitatea gloriatzen da (zensurak sarrerazi omen du zati hau) hamar minututan, batetik; bestetik, egiazko pelikula dator, pertsonaiatzat ETArrak dituelarik (Julen, Pocholo, Axter eta Jon) Carrero hil arteko planetan.

Aktoreen lana penagarria da. Espainolada klasikoetarako aktore berak agertzen zaizkigu, pertsonaiekiko identifika-

zioa neketsua egiten delarik. Baina oztopo hau gainditzeko urratsik egin ezik, aktoreen ihardunaldiak badirudi antzerkilari hasberri aldrebes batzuren.

Bestalde, hizketa aldetik, euskal kutsu izan ezik, espainolik akademiko eta poliziakoenean mintzo dira, eta birao apurak ere arras artifizialak gertatzen zaizkie. Euskarazko hitzik ere ez, noski.

Ez dira egokiak, ez bestuarioa (gorbatak, kazadorak...) ez autoak (Dodgeak e.a) ez deporteak (remontea, haizkolari/halterofilia e.a)... ez ezer. Zeharo anakronikoa, kasu batzutan barregarria/erruki-garria ere: "euskal indarra" Pochologan (Paul Naschy-gan) pertsonalizaten delarik, esate baterako; edo Julenek (Juan Luis Galiardo) agintzale eta txulo bat bezala egiten dituen saioak; edo Axter eta Jonen arteko elkarriketako konzientziatzako eskrupuloak eta arrazoi ergelak e.a.

Guk ETako militanteei buruz dukegun konzepzioa, eta euskaldun guztiok dugu praktikaz jasotako bat, zeharo izorrratu/haustuta geratzen da. Edo hobeto esan, baieztua geratzen da, pelikularen kontenido ideologiko alienanteen arbuigarritasuna ebidentea egiten baita.

Pelikula desitxuroso, anakroniko, irrealista eta, nire ustez, tendenziosoa da. Gaiaren tratamendua denigrantea da. Politikari erreferentziarik ere ez zaio egiten. Gertaeraren motibazio eta kontextoaren elemento funtsezkoenak ahanzten dira.

Ez sozial, ez nazional arazorik ez da aipatu ere egiten, errepresioa ere ez. Badirudi ETakoak merzenario edota beste zereginik ez duketen terroristak direla, klase borrokarekiko/masa borrokarekiko erlaziorik ez baita agertzen, masa borrokari dagoenik ere ez, halebria.

Laburtzeko: oso gaizki egindako anekdotario sensazionalista bat da pelikula hau, ezjakinentzako (arazoa urrundik bizi dute/ bizi ez dutenentzako) subproduktu trakets bat.

Pelikulara izulita, ezin dezakegu kritikatu beste pelikula bat (hots, obra herriar bat zintzoki egin nahi izan duenaren hutz, abantailak edo okerrak kritikatu, obra hobetuz joateko) kritikatu genezaken moduan. Gure salakuntza eta arbuiapena erabateko eta errokoa da. COMANDO TXIKIA-ren egileak (obraz) eta haren inguruko eta apologistak, gizarite gutatokian, bestaldeko bandoan bait ditugu.

Donotiaiko "Ibai" ikastolak andereño bat behar du, tituluduna edo titulurik ez badu ere, esperientzia duena, eskolaurrean hiru urteko haurrekin lan egiteko. Nahi dutenek dei bezate telefono honetara: 212703 eta Arantzaz galdetu.

Herrerako "Herri-Ametsa" ikastolak bi irakasle behar ditu, bat aureskolarako eta "volante fijo" bezala bestea. Interesatuak dei telefono honetara: 351417.

Soraluzeko ikastolak hiru irakasle behar ditu, bi O.H.O. (EGB)ko lehenengo etaparako eta bat bigarrenerako. Interesatuak jo bezate telefono hauetara: 751544 eta 751142.

Donostiako adineko senar emazte batzuek neska bat nahi dute beraiei lagun egin dezaien. Interesatuak jo bezate helbide honetara: Vicente Martinez, S. Franciso, 14 Tlf. 278769.

Baserri huts bat behar da bertan lan egiteko. Ahal izan ezkerro Arrasate inguruan, bestela Hego Euskal Herriko edozein herritan. Arrendatzeko edo erosteko prest daude. Interesaturik daudenak dei bezate 792295 telefonora eta Xabieretzaz galdegina.

Tituludun andereño bat behar da Donostiako AXULAR ikastolan (Aiete). Nahi dutenak dei bezate telefono hauetara: 213878 edo 213460.

MARXISMOA ETA NAZIONAL ARAZOA EUSKAL HERRIAN

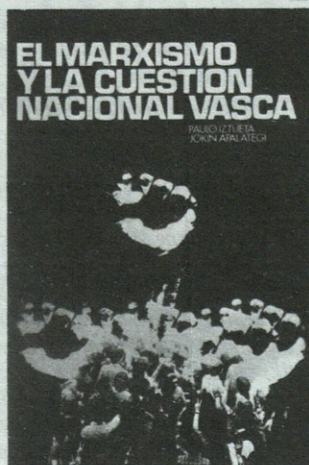
Bilboko Galeria del Libro liburudendan, ekainaren 28an, ilunabarreko zortzi terdian izan zen MARXISMO Y CUESTION NACIONAL VASCA liburuaren aurkezpena. Obra hau, 1971 inguruan egindako azterketa eta 1973an euskaraz argitaratu zen "Marxismo eta Nazional Arazoa Euskal Herrian" liburuaren itzulpena da.

Jokin Apalategi mintzatu zen lehen-dabizi obraren sorreraz: Burgosko konsejuaren ondoren nazional arazoari buruz sortu zen nahaste konzeptualaren kontextoan planteatu zen azterketa militante bat zela adierazi zuen. Nazionalismoaren, historiaren faseak ere azaldu zituen: 1) Karlismen garaiko pre-nazionalismoa, Txaho eta Zumalakarregi-rekin, 2) Sabino Arana PNV-ren nazionalismoa, eta 3) Gerraondoko belaunaldikoa, ETA mugimenduarena. Nazionalismo mota bakoitzaren ideologia, kontexto eta base soziala ere azaldu zituen. Jokinek Pualo Iztueta-ri utzi zion hitza ETA mugimenduaren abiaduraz mintzatzeko.

Paulok, marxismoaren eta nazionalismoaren arteko hurbiltzearen kontextoan kokatu zuen azterketa, nazionalismo erradikala marxismora hurbiltzen denekoan, hain zuzen. Marxista klasikoen nazional arazoari buruzko teoria eta soluzioak sintetizatu zituzten: a) estatu multinazionalen zantututako herrirentzat autonomia errejionala, b) kapitalismo inperialistepko kolonientzako independentzia, biak autodeterminazio eskubidearen formularen ostean. Euskadi estatu multinazional biren peko herri bat da. Marxista klasikoen aburuz desgokia litzake kolonia bat dela edota independentzia soluzioa onartzea. Beraz, marxista klasikoen ari lojikoak jarraituz gero arrazoi dukete erakunde estatalistek. Baina praktikan, nazionalismoa eta marxismoa elkartzen saiatzen den korriente ideologiko-politiko bat badago Euskal Herrian, marxismoaren ortodoxia ere erreklamatzeko duela. Ezker abertzale honek, marxismo klasikoen hari logikoarekin eten egiten du, dudarik gabe, eta funtsezko lan bat du teoria mailan:

marxismoak teoria orokor bezala dituen baseak aztertu eta kritikatu behar ditu, nazioaren konzeptioan batez ere, berraztertu egin behar da marxismoa, hategia.

Liburua politika mailako azterketa deskriptibo-informatibo bat da. Ez du filosofia, ez historia ez soziologiarik egiten. Nazional arazoari buruz Euskal Herriko erakunde politiko marxistek duten ikuspegia azaltzen da. Hiru sailetan banatzen da: 1) Lenin eta Stalinen eta III. internazionalaren teorian inspiratzen diren ortodoksena (Komunistak taldea, Saioak eta ETA-V. asanblada). 2) Kolonietako planteamentuak erabiltzen dituzten Mao, Ho Txi Min, Fidel Castro eta Sartre, (Sarraiñh Ihartzako). 3) Hirugarrenez,

Burgosko prozesatuak eta ETA V. ekoak. Guztiak eskema deskriptibo berdina erabilirik; konzeptuak, etapak, estrategia, taktika eta soluzioak. Beraz, obrak nahaste konzeptual une batetan, nazio-

nal arazoari buruzko programa politiko desberdinen berri ematen zuen,

Hain eztabaidatua den gai honetaz galdera-xorta bat eman genion Jokin Apalategiri. Erantzunak bidali dizkigu, eta elkarrizketa bizi bat ez bada ere (eta asko galtzen du honegatik, ez baitira alde ilun batzuek argitzen ez jarrera konttajarriak agertzen) "korreozkoa" baizik ederki azaltzen ditu gauza batzuek.

1- Zergatik itzulpena?

J.A.— Arrazoi ezberdinak aipa litezke. Nik arrazoitze bat egingo dut. Gure euskararen emandako obrenhedadura arras mugatua gertatzen da. Hain da mugatua non gure herri mugimenduko erakunde, alderdi politiko eta abarretako zuzendariak eta liderrek heuren ere gehienez ez baitute euskaraz emandako obren berririk izan ohi. Berririk ez izatean, noski, beren influentziako jendetzarekin gauza bera gertatzen da: ezagupiderik eza. Oraino talmalago dena, lider horietariko norbait sorprenitzen baduzu euskarazko obrak horietako baten garrantziak hitzeginaz, sentimentaltzat kontsideratzeraino helduko zaizu. Izan ere, euskaraz bigarren edo hirugarren mailako obrak bakarrik eman litezkelako prejuzioa baitu. Bidenabar, ez dago konkluiditu besterik gure herri mugimenduaren liderazgoa etengabe ezterkatu beharra dugula, euskarazko kulturaren ohoretan izerdia pila bat eskaintzen dugu guztiok. Une honetan hainbat indar gehiagoz non orain geroz eta arrisku haundiagoa baitugu "gauzak hianbat eta publiko zabalgogorantz hobe, guziek edo gehienek dakiten hizkuntzan eman behar dira" argudioa aireatzen hasia denean. Sendoenen animoak makalduaz guztiok axolagabekeria eror bai gindezke. Eta hori gerta baledi gure herri mugimendua zurrumbilo itxu eta irteera gabera bideratzea litzake. Halere, beharrezko da guarkoz euskaraz konprenitzen ez duen euskal publiko horrek ere guk ibili dugun gai hau dasta dezan. Gai honekin kezkatutako anitz baita publiko horretan ere.

2.— Aspaldi egina denez, ez al da geratu zaharkitua?

J.A.— Begira, obra baten berritasuna (edo gaurkotasuna) eta zahartasuna arras errelatibua dira. Obrak era askotakoak ohi baitira: berri emale soilak, datoen eta dokumentuen bilduma; his-

toría egile; arrazoitzeak eta abar. Gure obra hau, hain zuzen, arrazoitzeak artean katalogatu behar da. Eta obra batek darabilen gaia arazo baten arrazoitze mailakoa bada, arazo horrek diharduen guztian gaurkotasuna atxikiko du. Bistako gauza da arazo edozeinen arrazoitzea une bateko baldintza eta datoetan finkatuaz eta ez bestela egin ohi dela. Ondorioz une hartako baldintza eta datoak bilakatzen doazen eran arrazoitzearen gaurkotasun akzidentala eta zirkunstantziala gutitzen dela. Baina arrazoitzearen funtsezko baloreak bizirik ihardungo du. Gure obra, orduan, zaharkitua kointuralki baina inola ere ez sustantzialki.

3.— Azterketa ez al da estatikoegia? Ez da egiten nazionalismoaren azterketa historikoa, edo ETA-ren abiadura. Ez da analizatzeko kontextoaren barnean. Azken baten programa politikoaren analisi deskriptibo bat da, nazional arazoaren tratamenduarena baino gehiago. Zer uste duzu?

J.A.— Arrazoitzea pribilegiatzen duen obra bat dudarik ez historia egitera edo eta narratibara dedikatzen denaren parean askoz ere estatikoago dela. Izan ere arrazoitzeak historiagileak ez bezala akzidente anitz sobran du. Ezakzidenteak errealtate baten osotasunean garrantzirik ez duelako (haundia eta apreziagarria baitu zenbait aldiz), arrazoitzearen ondorioetan akzidente zenbaiten ezagutzeak arrazoitzearen funtsezko izakera ezertan aldatzen ez duelako baizik. Adibidez, marxismoa eta nazional arazoan, marxismoa inbokatuz, nazional arazoari ihardesteko egin den arrazoitzea ikastekoan, ez du garrantzi gehiegi Lenin noiz jaio zen, zer sendi giro izan zuen eta abar jakiteak. ETA-koen arrazoitzearen barren lojika jakin nahi denean ere ez du garrantzi haundiegirik mugimendu honen historiako bilakera dato xehe guztiak ezagutzeak. Bai, osatuko luke gure obra baina guztia ezin da aldi berean eta batera eman. Guk obra hau idazterakoan ez dugu marxismoa eta nazional arazoaren historia egiteko asmorik izan. Hori gure helburua izan balitz beste modu batetara egin ahal izango baigenuen. Aitzitik, marxismoa eta nazional arazoaren arrazoitzean egon daitezkeen lojizkoak eta ilojizkoak sareak agertzera mugatu izan gara.

4.— Zilegi da esatea ETAre bilakaeran nazioaren lau konzepzio agertu direla: 1) kulturalista-etnizista, Txillardegi eta beste sozialdemokraten, 2) kolonialista-terzermundista, Krutwig eta abarrena, 3) leninista-ortodoxoena, autodeterminazio eta autonomiaren teoria definitzen dutenena eta 4) marxista independentistena?

J.A.— Nik neuk zure hizkuntza ez nuke ibiliko korrante hoik izendatzeko. Halere errealtatearen imajina nahiko ondo agertzen du zure zenbaketa horrek. Nahiz eta eztabaidagarria izan Leninista-ortodoxoak esatea aski den ETA-n bilakatu diren estatista joerakoen tendentzia guztiak behar bezala agertzeko. Izan ere komuna izanik autodeterminazio eskabidea guzti hoiei, berezketa haundiak egon litezke autonomia modelu baten ala bestearen aitzinean eta horietarik norbait autonomia oro ukatzera ere ailega liteke.

5.— Baina independentiek, egin al dute analisi marxistarik? Ez al da independentziaren hastapena justifikatu egiten?

J.A.— Abertzale independentista bat sozial arazoetarako argi eta soluzio bila marxismara ailegatzean, aski normala da, bere marxista independentista postura justifikatzen saiatzea. Izan ere, marxismaren arazo nazionalari buruzko arrazoitzea egin zenean, hemeretzigarren gizaldiz gero errotu zen Nazio-Estatuen joera, progresoen sinonimotzat emanik egin baizen. Makro estruktural, politikoak, ekonomikoak edo abar aurrelartatzen eta bakartzat onartu ziren. Aitzitik, mikro mugida guztiak baztertu ziren. Langileria haundi, erraldoi beharzuen bilakatu bere estrukturan kapitalismoa nazionalari ihardesteko. Hau horrela, orduan egindako eskema hura beste gabe bere egin dutenentzat justifikazioa egin dago zita batzuk erabili. Aldiz, marxismoa onarturik ere nazional arazo birpentsatu beharra dagoela uste dutenentzat justifikazio bidea beharrezko gertatzen da.

6.— Gaur egun edozelan ere, soluzio marxista-independentistena, sektore nahiko heterogeneroa da. EIA, EHAS, LAIA-bai, ETA, LAIA ez eta antikapitalista batzuren artean bada ez-

berdintasunik planteamentu eta soluzioetan. Zeintzuk ote dira garrantzitsuenak?

J.A.— Komunitasunaren barreneko heterogenitatea da, noski. Eta biziki interesgarria deritzait abertzale sozialisten izaera bera egosten eta lantzen dagoen garai honetan ezberdintasun hoik egotea. Bakarrik, hauteskunde unean gertatu den bezala herriaren harridura eta naahasketan bilakatzen ez den binbitarte. Hori lehenbailen errekupeatu behar da bestela abertzale sozialistek Euskal Herrian duten zola soziala galtzeko arriskua dago.

Antikapitalista diozunean estatista estrategia dutenentzat ari zela pentsatzen dut. (1) Eta orain nazional arazoak ari garenez horri buruz litezkeen diferentziak aipatzea eskatzen didazula uste dut. Diferentziak haundiak dira. Independentistentzat klase irlutari nazional testoiingurua behartuki eman behar zaio. Langileria internazionalismoa nazional testoiingurua baldintzatuta joango da komunismora ailegatu binbitarte. Orduan, nazio bakoitzak bere estruktura politiko partikularrak eta egungo egoerarako efikazak behar ditu. Estatal estruktura da beste nazioekin ihardunean norbera bezala irauteko efikazena eta sendoena. Beste hori duten binbitarteko Euskal Herriarentzat hori edo antzeko zerbaite eskatzera mugatzen da. Aitzitik, antikapitalista estatistak internazionalismo estatista batetan bakarrik pentsatzen dute. Alegia, hemezortzigarren gizaldiko baldintzen giroan bilakatu ziren Nazio-Estatuen mailako internazionalismoan. Estatu molde konkretu bati balore absolutuegia ematen diote. Ikuspegi honen ondorioak ikaragarriak dira. Nazio eta nazional mugimendua ukatzeraino ailegatzen dira. Eta nazional eta herri mugimendua nahasturik bilakatzen direnean, gure kasuan bezala, herria zozotzat, arlotetatzat edo erotzat hartzeraino heltzen dira. Esan beharrik ere ez dago klase eskabidea mila saretan nahastuta doala historikoki. Klase mugimendu soilik ez da inon eman eta emango ere. Eta nazional arazo dagoen herrian hegi horren presentzia lojiko da.

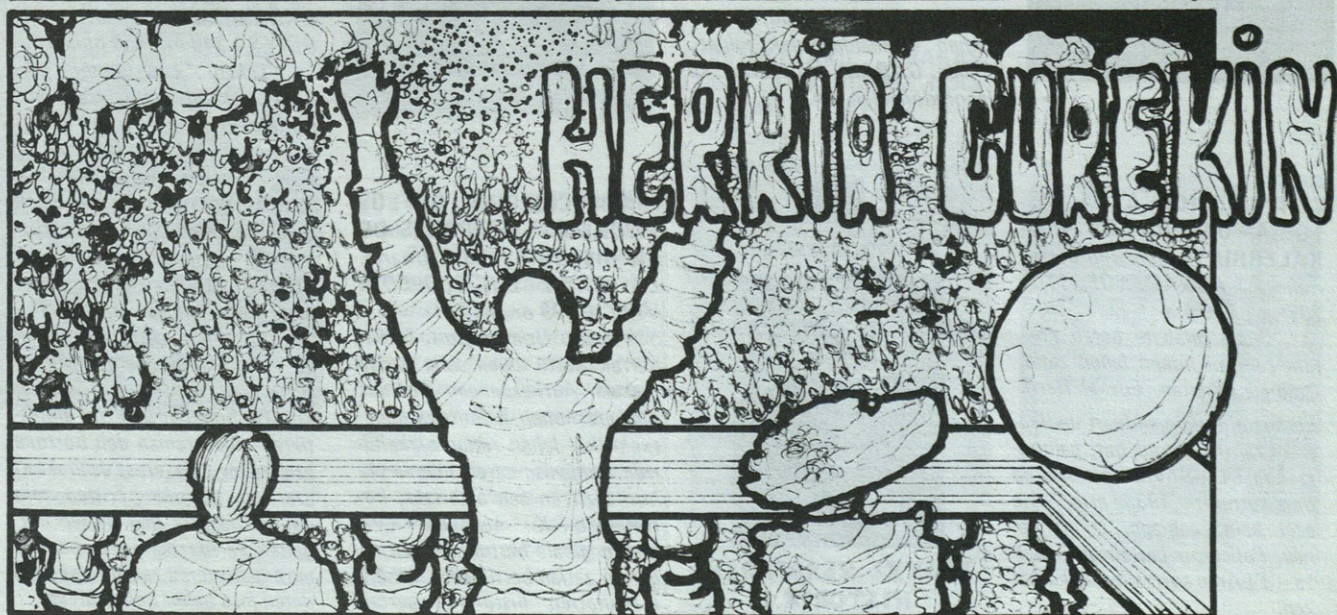
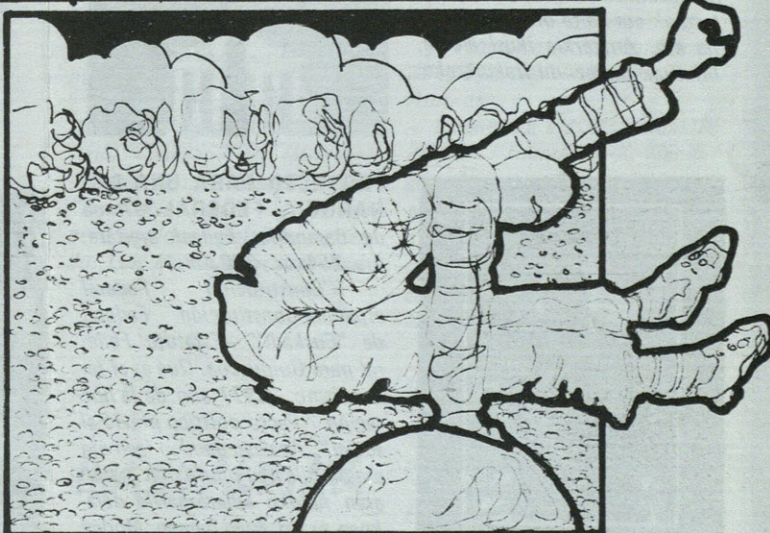
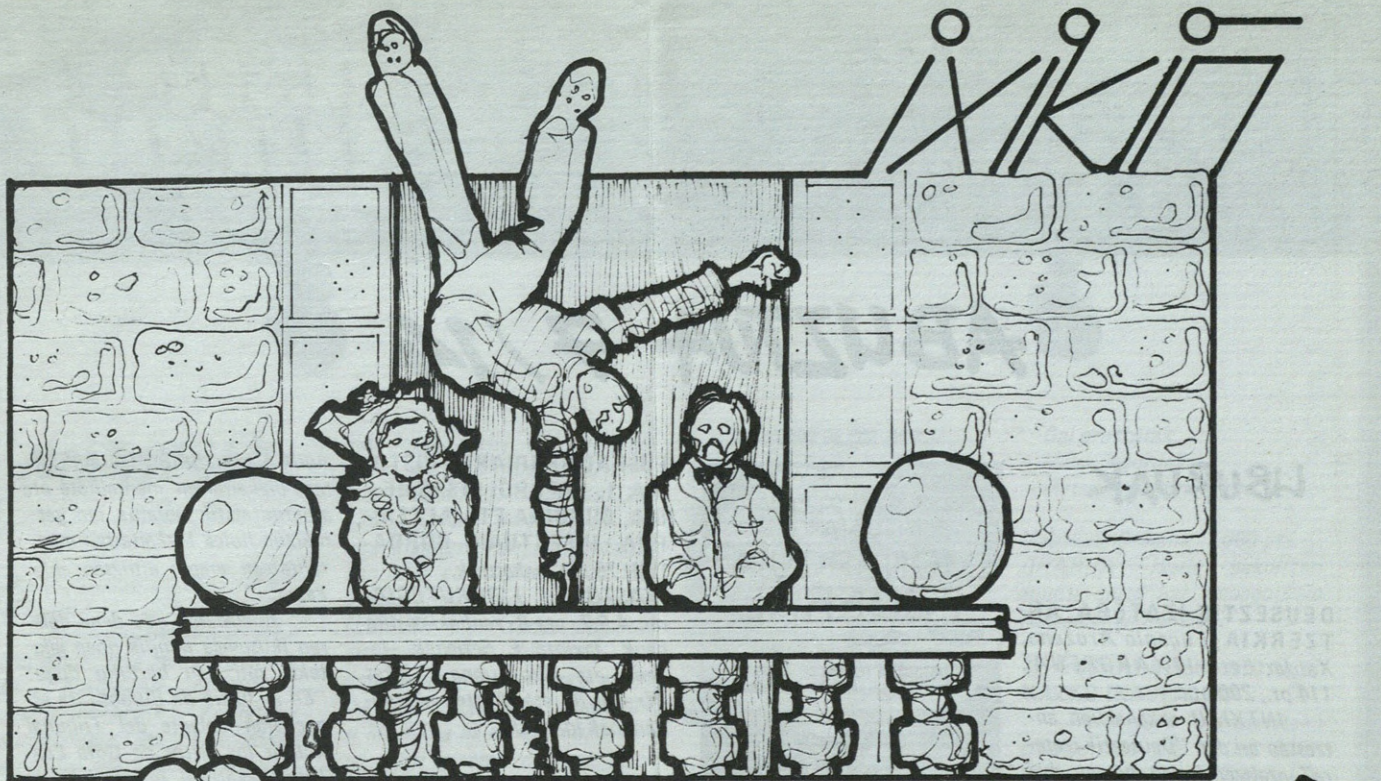
Hemen ez noa orain Asanbladaren, alderdiaren eta abarren ikuspegiaren egon litezkeen diferentziak harrotzera.

7.— Zeintzuk dira zuen azterketaren ondorioak?

J.A.— Gure obraren luzean aztertutako taldeen arrazoitze panorama ahalik ondoan agertuz gero, geuk ez dugu arrazoitzearen lojikalik gehiegi aurreratu eta agortu. Hortarako beste obra bat behar litzateke idatzi. Halere azken ohar bezala seinatu nahi izan dugu nazionalismoa konprenitzeko hiru gai sakonki bereiztuaz astertu ebhar direla: HERRITASUNA; PODERE POLITIKOA; SOZIAL SISTIMA. Nazionalismoak guzti hauk suposatzen baititu.

(1) Ez. Ni beste sektore antikapitalista abertzaleetaz ari nintzen. Talde autonomo eta independentetaz haiegia. Edozelan ere, antikapitalista estatista alaketaz ohar egin da balio dutete ondorengo arrazoiek.

J.S.

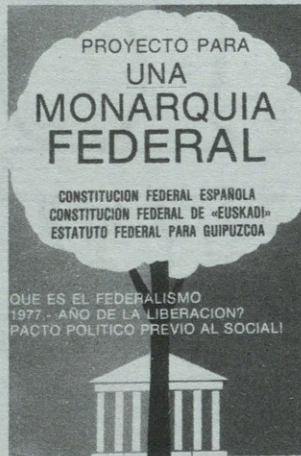

ABUZTUA · 7/14

LIBURUAK

DEUSEZTIK IZATERA, ANTZERKIA, Eugenio Arozena, Xabier Lete. ITXAROPENA, 114 or., 200 pta.

INTXIXU azkenaldian antzesten ari den "Deuseztik izatera" azaltzen zaigu hemen, bai testoak eta baita obraren filosofia ere. Antzerkia ikusi ala ez, liburuak merezi du irakurtzeko.

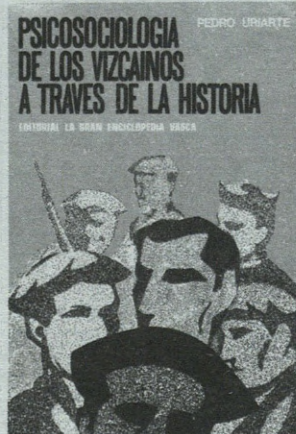
PROYECTO PARA UNA MONARQUIA FEDERAL. Otxoa de Barandika. Egileak argitaratua. 254. or., 300 pta.

"Constitución Federal española-Constitución Federal de "Euskadi" -Estatuto Federal para Guipuzcoa. Qué es el federalismo -1977 año de la liberación? Pacto político previo al social". Azalean dauden izen eta esaera pila hau liburuaren mamiaren nahiko adierazgarria delakoan ezarri dugu hemen. Modan dagoen gaia ukitzen du, proposamen eztatibadagarriak eginez. Egilea, GARAIA aldizkarian kolaboradore izan zen.

**EUSKAL HERRIAREN HISTORIA 1. LAPURDI ITSAS-HEGIA, BURDINA ETA ALTZAI-
RUA. INSEKTUAK. GORDA-
ILU**. 75 pta. bakoitzak.
IKASTOLA LIBURUTEGIA-
ren 4.5.7. eta 8. zenbakiak dira
hauk. Jaxinto F. Setienek -le-
hena eta hirugarrena- Jakes
Etxeberri eta Antton Amon-
darainek idatziak.

zunik garrantzitsuenak esplika-
tzea bizkaitarren mentalitate eta
afektibitatek abiatuz eta ger-
rakizun hoiek bizkaitarren men-
talitatean eragin dituzten alda
ketak.

Analisiaren edo dena dela
ren ikuspegia nondik doan jak-
teko zati hau hartuko dugu:
"En el Juicio de Burgos... se es-
cucharán delante del Tribunal
Militar los gritos de Gora Euz-
kadi Azkatuta! y también en las
declaraciones repetidas de: "soy
marxista-leninista". Ese grito y
esa declaración no son conso-
nantes: - por un lado el alma
vasca nunca ha sido clasista ni
colectivista, y - por otro lado,
el marxismo-leninismo, llevado
con todas sus consecuencias es-
tá empujando a los etistas a es-
pañolizarse" (465or.).

**EUSKADI: AMNISTIA
ARRANCADA**, José M. Portell
DOPESA 340 or., 450 pta.

Lehen "Los hombres de
ETA" eskaini zigun, orain am-
nistiarekin sartu da baten batzu-
ek "especialista en el tema de
ETA" jotzen duten kazetari
hau. Liburuak Gobernuak bidali
tako batekin izan zuen elka-
rrizketa kontatuz hasten da.
Egunkari eta abarretako doku-
mentu pila bat jaso eta guzti ho-
ri estilo "periodístico-novelisti-
co"an jartzen du, bere burua be-
ti neutralizat jo nahiaz, azkene-
ko urte honetan bereziki amni-
stiaren alde eraman den borroka
azaltzeko. "Ez eros, ez irakur"
ezarriko genioke. Tristeza zera
da, gertuagotik bizi dituen nor-
baitek ez idazte gaiza hautaz,
gure historiaren zati direlako be-
deren jaso behar bait lirakeke.

**PSICOSOCIOLOGIA DE LOS
VIZCAINOS A TRAVES DE
LA HISTORIA**, Pedro Uriarte.
**LA GRAN ENCICLOPEDIA
VASCA**. 479 or., 840 pta.

Pedro Uriarte jesuita bizka-
itarra hartu duen lana ez da
makala. Aurkezpenean dioenez,
saiakera honen helburuak haue-
txek dira: lehen zatian bizkaitar-
ren humanismoaren mamia eta
hori bizitzen zen aztertzea, ho-
rretarako X. mendetik XVI.
arteko garaia hartuz batipat; bi-
garren zatian berriz, alde batetik
bizkaitarren historiako gertaki-

**CONTRIBUCION A LA HIS-
TORIA OBRERA DE EUS-
KALERRIA 2**. Policarpo de Lar-
rañaga. AUÑAMENDI 11/2.
237. or., 255 pta.

Duela hilabete batzu argi-
tara zen lan honen lehen zatia
Oraingo honetan, Euskal Herri-
ko sozial mugimenduari dedika-
tzen zaio kapitulu bat, gainon-
tzekoa ELA-STVren historia da
bere sorreratik 1933a arte, beste
ezer baino gehiago. Jakina de-
nez, Policarpo Larrañaga -apai-
za- ELAren sortzaileetarikoa hat-
zen.

ALDIZKARIAK

JAKIN,3. Uztaila-iraila. 107 or., 175 pta.

Autonomi estatutuari eskainia dator, Jose Manuel Castellsek "Autonomia Europan" Joseba Intxaustik "Foruetatik autonomiara" eta "Errepublikak espainola eta euskal estatutua" eta Gurutz Jauregik "Gaurko estatutu-gaien eta estatutuen egoera" idazten dutelarik. Honez gain, Martzelino Aizpuruaen artikulua "Zientzi euskara"ri buruz; Ibon Sarasolaren kritikak "Euskal idazleak, gaur" "Zer dugu Orixeren alde", eta "Zer dugu Orixeren kontra" eta "Elurtzan datzaten zuhaitz enhorrak" liburuari, e.a.

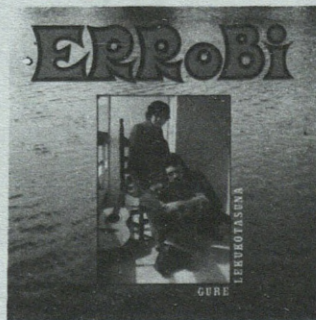
más larga lucha de hombres como Jesus Murueta y Antonio Fernandez, muertos en 1969, cuando participaban en una manifestación de protesta contra la contaminación de los humos industriales en Erandio (Euskadi) y de todos aquellos que continúan luchando en defensa de nuestra tierra y nuestra vida". Agidenez, ekologia-ri loturikoa da aldizkari hau, berriz ugari ematen duelarik arlo hontan. Hizkuntza eta forma aldetik bizia eta irakurgarria da.

DISKOAK

ALFALFA'1, Critica ecológica y alternativas. 34 or., 60 pta.

Honela dio aurkezpenean: "Esta revista no pretende ser otra cosa, que una aportación

GURE LEKUKOTASUNA. Errobi, ELKAR. L.P. 600 pta.

ERROBIren bigarren disko haundia, Mixel Ducau eta Anje Duhaldek Jean Phocas, Robert Suhas eta Benat Amorena dituzte laguntzaile musika tresnekin. Katak, hortik zeharreko errezitaletan entzun ohi ditugunak, eta baten batzu "Lantegiko hamar manamendua" eta "Telebista" nahiko ezagun direnak. Oraingo honetan ere izango dute arrakastarik ERROBIkoek.

ARRANO BELTZA. KARDAN-TXA-MOVIEPLAY. L.P. 450 pta.

Jakina denez, obra honen egileak Agustik Gonzalez Azilu -musika- eta Hartzabal -letra- dira. Abestu berriz "Agrupación coral de Cámara de Pamplona" delakoak egiten du, Luis Morondoren zuzendaritzapean.

IKASTALDIAK

IKASTOLETAKO IRAKASLEENTZAKO UDAKO IKASTALDIAK (U.E.U.):

Iralaren 5etik 10era (hasiera egunean goizeko 10etatik aurrera), Leioa-ko Unibertsitatean, ICE-ren Fakultatean (Bilbon).

1. Matematika Ikastaldia

Ikastaro hau bereziki matematikaz ardura duten irakasleentzat eratu dugu, horien artean hiru maila bereizten ditugularik:

- Eskolaurreko irakasleak: A Taldea.
- E.G.B. I zikloa: B Taldea
- E.G.B. II zikloa: C Taldea
- Lau atal nagusitan banatuta dago ikastaldia:
- Matematika teorikoa

Gai orokorrak
— Mahai inguruak
— Metodologia praktikoa

Matrikula Ordaina: 1.000 pta.
OHARRA: Ikasle bakoitzari apunte sorta bat emango zaio ikastaldiaren hasieran.

2. EUSKARAREN DIDAKTIKAZKO IKASTALDIA

Norentzat: Ikastoletako eskolaurrean eta E.G.B. lehen mailatan bereziki euskara irakasten ari edo arituko direnentzat.

Programa: Hazkundearen psikologia eta hizkuntza (K. Atutxa).

— Linguistika eta Glotodidaktika (M.K. Garmendia-X. Mendi-guren).

MATRIKULA ORDAINA: 1.000 pta.

OHARRA: Ikasle bakoitzari apunte sorta bat emango zaio ikastaldiaren hasieran.

Ikastaldi hauetarako izena eman nahi duzuenok bidali lehenbailehen zuen izen-abizenak helbidea eta ikastolaren izena zuzenbide honara:

Ikastoletako Langilegoaren Elkarte.

Lizeo St. Tomas
B. Bidebieta
DONOSTIA

NAFARROA

1
Bertso herriak jartzera nua
Nafarroaz mintzatuaz,
bainan lehenik hasi behar dut
nafartarrak agurtuaz,
eta akatsik egin ba ditut
barkatzeko eskatuaz
zeren akatsak egin dizkiat
hauk zeharo ahaztuaz.

2
Zazpiretatik Nafarroa da
probintzirik handiena,
iparraldea menditsua du
bere alderdi gehiena,
ego alde aladerantziz du
lurralderik zelaiena
lur emankorrek dituelako
guztientzat maitiena.

3
Inperialistak hori jakinik
etorri dira sutuak,
beregianatu nahirik lur hauk
oso ongi armatuak,
bainan hementxen izan dira hauk
jipoi ederrak hartuak,
burruak tente ekarri bainan
eramanik makurtuan.

4
Era honetan etorri ziren
antzinako Iberuak,
mundu guztian zabaldu ziren
Erromatar gerrerruak,
eta ondoren iritsi ziren
urrundik Bisigoduak,
eta hainbeste urte burrukan
ibilitalako Moruak.

5
Bere mugetan ezin kabituz
etorriarik burrukara
ahaleginak egin dituzte
sartzen herrian ikara.
Naizta hoik izan indartsuago
inoiz beldurtu ez zara
eta garaile iraun duzu
nortasuna ta euskara.

6
Nafarroako herri batzuetan
euskara dago galdua,
bainan oraindik ez dago hori
atzerritarrei saldua
zeren gazteak ikasten dute
naizta egon ahuldua.
Noiz ikusiko dugu begiez
Nafarroan zabaldua!

7
Gaur egunean konturaturik
egin dute deadarra
autonomia dela lehenik
herriak duen beharra,
hori delata Euskadi mailan
entzun da jotzen adarra
lortzeko laster Nafarroaren
autonomia zaharra.

8
Berrogei urte ilun egonik
orain goaz argitara,
negu beltzaren ostean beti
etorri ohi da udara,
amnistia ta autonomia
exigitzen ari gara,
Euskadi eta Bruselasetik
goazen denok Iruinara.

9
Ez du ahaztu euskaragatik
jasan dituen irainik,
hainbeste urte jardunak dira
euskara galdu ezinik,
bainan oraindik bada Iruinan
euskaraz ongi dakinik
unibertsitatea udaran
euskara garbiz eginik.

10
Goratzekoa da Nafarroak
elburu duen bidea:
autonomia duen Euskadi
euskalduna egitea
horretarako beharrezkoa
zen norbaitek ekitea,
Euskal Herria bakarra data
denontzat herri maitea.

11
Nafarroa da Euskal Herrian
semeetan zaharrean,
hori delata abiatu da
bera izanik lehena,
ez du utziko autonomia,
izan arte berarena,
hainbeste urte odol xurgatzen
ia husturik barrena!

12
Azken honetan agurtu nahi du
gure Xalbador zenari,
berak bezala kanta dezagun
guztion batasunari,
eta maisutzat har dezakegu
laguntzeko behar duenari,
eskertuagatik zorretan gaude
Nafarruko semeari.

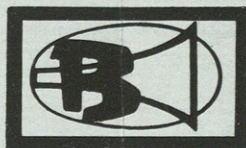
ZALDUBI

jotzeko erraza . . . erosteko errazagoa

Piper

HARRIGARRIA

- Timbre ugaritasuna: biolina, txirula, kitarra, banjoa, marinba, oboea, pianoa, denak uztartzeko tresneria eta abar.
- Ritmo aberatsekoa, akorde eta baju automatikoak.
- Nork berak laguntzeko ordezkari elektronikazko memoriaz lagunduz jotzen da.
- Musikaririk jakin gabe jotzen diren ehundaka partitura.

BEINGOA

Victor Pradera, 27

Gipuzkoa besterik ez dugu gogoan hargatik Probintzial da gure izena.

Gure probintziaren aurrerabidean gero eta lankide sutsuagoak izateko prest gaituzu: bai nekazaritzan, bai industrian, bai merkatalgoan, bai komunikabideetan,... edozein alorretan. Gipuzkoan bizi maila goratzeko bidea gerta litekeen guztian. Probintzial izena daramagu eta gipuzkoar aurrerabidearen alde ari gara ahaleginetan beti ere.

GIPUZKOAKO AURREZKI KUTXA PROBINTZIALA